

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

LETNIK XXXVII. - VOLUME XXXVII

DECEMBER 1986

Št. 12

Božja beseda

božji
blagoslov
miru
in sreče
za božič
in
nova leta

Želita uredništvo in uprava
Slovenske Države

Proslava slovenskega narodnega praznika

Pod pokroviteljstvom Slovensko-kanadskega sveta, predstaviške slovenske organizacije v Kanadi, smo se Slovenci v Torontu s skrbno izbranim programom spomnili 29. oktobra iz l. 1918.

V vsebinskem pojmovanju tega dne Slovenci nismo edini in to iz več znanih, večkrat tudi namerno napačno tolmačenih razlogov, zato bi lahko popolnoma upravičeno ta slovenski zgodovinski dan imenovali: Dan zapravljenega slovenske zgodovinske prilike in naivnega gledanja takratnih slovenskih politikov na vso slovensko narodno problematiko! Zato opomin in svarilo vsem Slovencem v domovini, zamejstvu in zdomstvu!

29. oktober iz leta 1918 je v novejši slovenski narodni zgodovini samo še važen mejnik, opomin, svarilno znamenje ob poti, v nepretrganem vseslovenskem prizadevanju na trnjevi slovenski narodni poti v dosegi popolne osebne in narodne svobode.

Iz daljne in bližnje slovenske narodne zgodovine vedno bolj uvidevamo in posledično prihajamo do prepričanja, da bo vse to mogoče doseči le v svobodni, mednarodno priznani slovenski državi: Sloveniji!

Vsem dosedanjim proslavam tega slovenskega zgodovinskega dne je skupno to, da so vsi slavnostni govorniki - z redkimi izjemami! - nekritično povelečevali to sicer spontano, vendar pa napačno vodeno slovensko narodno hotenje.

Letošnja proslava v Torontu pa je bila nekaka prelomnica na izrecnem poudarku dveh vprašanj in sicer:

1. Kaj smo Slovenci? Odgovor je jasen in kratek: Slovenci smo narod z vsemi pravicami!

2. Kaj kot dorasel in samozaveden narod hočemo?

Slavnostni govornik g. dr. Anton Arko iz Chicaga, poznani slovenski znanstvenik in kulturni delavec, nas je s svojim neortodoksnim, seminarsko razrednim stilom dramil, presenečal, nakazal slovensko pot v bodočnost in kaj vse moramo kot zaveden narod skupno, z vzajemnimi močmi, napraviti, da bomo končno vendarle doživeli osebno in narodno svobodo.

29.
oktober
1918

Iz govora dr. Toneta Arkota, na proslavi 29. oktobra v Torontu

Dr. Arko je bil rojen v Loškem Potoku. Ko mu ni bilo še deset let, je skupno z družino v maju 1945 leta zapustil domovino. Zdomstvo ga je peljalo preko Vetrinja in taborišča v špitalski v Zdržene države, kjer se je končno družina ustalila v okolici Chicaga. Po končanih srednjih šolah se je govornik vpisal na Illinois Institute of Technology in l. 1958 diplomiral na metalurškem oddelku. Leto pozneje se je vpisal na Northwestern University na po-diplomski študij in leta 1965 postal doktor, po uspešnem zagovoru teze "The Deformation of Crystals at Liquid Helium Temperature". Po tej diplomski je posvetil svoje energije znanstvenemu raziskovanju v katerem se še danes udeležuje s pisanjem znanstvenih člankov in razprav za laično publiko in to v slovenskem, hrvaškem in angleškem jeziku. Med študijskimi leti je bil sodelavec in med ustanovnimi člani akademskega društva SAVA (Slovenski akademiki v Ameriki) in dvakrat tudi predsednik. Ves čas je tudi sodeloval pri vsestranskih kulturnih akcijah.

Ko je lansko leto Kulturna Akcija v Bs. Airesu razpisala natečaj s temo "Slovenska bodočnost" je dr. Tone Arko napisal daljšo razpravo za katero je dobil tretjo nagrado. V govoru, ali bolje rečeno v dolgem predavanju je na proslavi 29. oktobra v Torontu je dr. Arko govoril o tej svoji zamisli "Slovenske bodočnosti". Ker je predavanje predolgo za ponatis, bomo v današnjem poročilu podali le glavne misli iz tega predavanja. Uredništvo

Dr. Arko je takoj v začetku opozoril poslušalce na dejstvo, da je že od 13 leta naprej vseskozi v Združenih državah, zato je bila vsa

njegova šolska vzgoja že ameriška. Zaradi tega je možno, da bodo obstojale gotove bistvene razlike med mojimi pogledi in pogledi tistih, ki so se oblikovali v glavnem v Evropi. Pri mislih, ki jih bom danes podal, je zato potrebno ta dejstva upoštevati.

Dr. Arko je začel s postavko, da danes praznujemo 29. oktober in ne 1. december. Zato mora biti "naša narodna naloga povrnitev k stanju, ki je veljalo 29. oktobra 1918. Od 29. oktobra do 1. decembra 1918 je bila namreč Slovenija popolnoma suverena, popolnoma neodvisna in več ali manj združena. Imela je torej vse atribute narodne državnosti. 29. oktobra 1918 so se Slovenci sami proglasili za svobodne in neodvisne od Avstro-Ogrske. Tisočletnega tlačanstva je bilo konec. Južnjaki radi govorijo "Mi smo vas oslobodili, dakle mi čemo vam vladati!" Pozabljajo pa, da smo se Slovenci sami osvobodili, kajti pred 29. oktobrom 1918 ni bilo v Sloveniji takorekoč nobenega južnjaškega vojaka. Hrabri Južnjaki niso niti sebe sami osvobodili, kajti šele zavezniške vojska, ki je prodirala od Soluna proti severo-zapadu jih je osvobodila od avstro-ogrške okupacije. Tudi 1941 leta ni Jugoslavija nudila Slovencem nobene zaščite, kljub temu, da so Slovenci investirali in žrtvovali ogromne vsote v Jugoslavijo.

Kakšne koristi imamo potem Slovenci v Jugoslaviji?

Prosimo, poravnajte naročnino in s prispevki v tiskovni sklad pomagajte našemu listu za uspešno ohranjanje med nami naše materine besede!

V jugoslovanski ustavi je zapisano, da je v Sloveniji uraden slovenski jezik. Pa postaja iz dneva v dan bolj resnična šala, ko je nekdo trdil, da so v Sloveniji skoraj sami svetniki. Kogarkoli je vprašal, kaj dela mu je odgovoril: "Molim?" V Sloveniji je tudi uradno obvezen pouk v srbohrvaščini in to že v osnovni šoli, dočim je nikjer v "južnjaškem" delu Jugoslavije obvezen pouk v slovenščini. Ali smo potem Slovenci v Jugoslaviji enakopravni? Če pa nismo enakopravni, potem smo državljani drugega razreda v lastni državi. In sedaj še skupna jedra, z namenom ustvariti neko novo "jugoslovanščino". Slovenec ne more biti samo osem procentni. Ali je polnoveljaven Slovenec, ali pa ni! Poleg tega pa "Južnjaki" kar naprej silijo v Slovenijo. Kar je pa še slabše, nekateri se obnašajo kot gospodarji, ne kot gostje. Govorijo, da nas nič ni in da se zaradi tega oni ne bodo učili slovenščine, po drugi strani se pa krčevito oklepajo "južnjaških" navad in običajev, kateri so pa Slovencem ne samo tuji, temveč tudi odvratni. Poslušajte trenutne kletvice v Sloveniji!

Poleg vsega tega pa nimajo Slovenci skoraj nobene besede pri odločanju o gospodarstvu in politiki, posebno v zunanji. Že davki niso enakopravni, sedaj, po novem divznem zakonu pa pobere Beograd Slovencem tudi vse divize, ki so si jih ti s trdim delom in s slovensko pridnostjo prislužili. V zameno pa dobivajo le brezvredne dinarje, s katerimi pa v mednarodni trgovini ne moreš nič kupiti. Dinarjev namreč nihče ne mara! Slovenske interese na Korškem, na Primorskem in v Porabju Beograd dosledno ignorira.

Nadaljevanje na str. 3

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Avenue, Toronto, Ont. M6G 2T5

SLOVENSKA DRŽAVA IZHAJA ENKRAT MESEČNO

GLAVNI UREDNIK: VLADIMIR MAUKO
P. O. BOX 393, STATION "A", WILLOWDALE
ONTARIO, CANADA M2N 5T1UREDNIK ZA ARGENTINO: MARTIH DUH
CALLE 105, No. 4311
VILLA BALLESTER, ARGENTINA

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12. za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

TORONTO

Za 10-letnico smrti mojega moža prof. Joseph Mantuanija pripravljam razstavo božičnih voščilnih kart, ki jih je on narisal ali izdelal. Zato prosim vse, ki so od naju taka voščila sprejeli in še jih hranijo, da mi jih posodijo ali poklonijo za nameravano razstavo. Vsem eventualnim darovalcem ali izposojevalcem že vnaprej prisrčna hvala! Dr. Ljudmila Dolar- Mantuani, tel.: 248-8590 ali pa naslov: 1442 Lawrence Ave. W., Toronto, On M6L 1B5

Upravnik hrvaške Kreditne zveze v Torontu Ilija Markovino- vič je v navzočnosti 1000 Hrvatov izročil ček za 20 223 dolarjev zdravnikom Wellesley bolnice (Ross Tilley oddelek za opekline) kot znak hvaležnosti, da so rešili življenje Hrvat Marku Djukiču, ki se je polil z nafto in se zažgal pred ameriškim konzulatom v znamenje protesta, da so Z.D. izročile dr. Andrija Artukoviča v Jugoslavijo. Djukič, ki je bil ob tej priliki sam navzoč je dejal: "Radi pomoči vas vseh še vedno lahko zakličem: Živijo na dolga leta Kanada, živijo (na dolga leta) svobodna Hrvatska!" (The Toronto Sun, Dec. 1., 1986)

Buenos Aires

Predstavniki organizacij in društev slovenske skupnosti v Velikem Bs. Airesu so tudi letos proslavili dan slovenske zastave in praznik 29. oktobra. Po slavnostni sveti maši, ki jo je daroval župnik Jože Škerbec, se je nadaljevalo slavlje v polni dvorani. Slavnostna govornica večera je bila dr. Katica Cukjati. Po stvarnih zgodovinskih besedah je govornica rekla med drugim: "Z emigracije je šla v svet želja po Zedinjeni, enotni in svobodni Sloveniji. Doma in v zajedstvu se marsikateri posamezniki sredi težkih, napornih in celo tveganih razmerah borijo za te ideale. Vsakoletni spomin narodnih praznikov nas napravi budne za nadaljevanje političnih izročil. Tam, kjer so korenine, tam zaživi pomlad in z njo življenje". Lepa

točka slavja je bila deklamacija o slovenski zastavi (dr. T. Debeljak), ki jo je izvajala skupina pod vodstvom režiserja Maksa Borštnika. Slavju so prisostvovali predsednik SNO g. R. Smersu, SDG pa je zastopala ga. Ema Kesslerjeva.

Slovenski zdomci v Bariločah pod Andi so bili za letošnji praznik slovenske zastave presenečeni. Ko so oblasti zvedele, da Slovenci praznujemo narodni praznik 29. oktobra, so dali pobudo, da sodelujejo tudi Argentinci. Predsednik SPD g. Dinko Bertonec je razvil na Trgu narodnih skupin slovensko zastavo, bariloški župan g. Gagliardi pa argentinsko. Slovesnosti je prisostvovala slovenska bariloška skupina in mnogi Argentinci. Bariloška televizija je naslednji večer oddajala program v počastitev slovenskega narodnega praznika. Nastop je organiziral g. Tonček Zidar. Našim bariloškim rojakom prisrčno čestitamo!

Časnikarka ga. dr. Nataša Krečičeva, soustanoviteljica delavnice v Huhrliganu, se že dalj časa posveča in vodi ustanovo za pohabljenno mladino. Lep krščanski vzgled. Naš poklon!

Pristavski mladinski zbor je doživel s svojim nastopom na filozofski fakulteti Katoliške univerze nov uspeh. Po dveh letih požrtvovalnega dela in uspešnih nastopih pod vodstvom ugledne pevovodje ge. Anke Gaserjeve roj. Savelli v slovenskih domovih je predvajal slovenske pesmi v okolju vseučiliških profesorjev in študentov in bil deležen velikega priznanja. Posebno so se izkazali solisti. Dirigentki in zboru čestitamo!

V Berazategui je po težki bolezni umrl g. Omahna. Prizadetim družinam, Zupanu in Urbančičevim naše izkreno sožalje!

Novice iz Slovenije

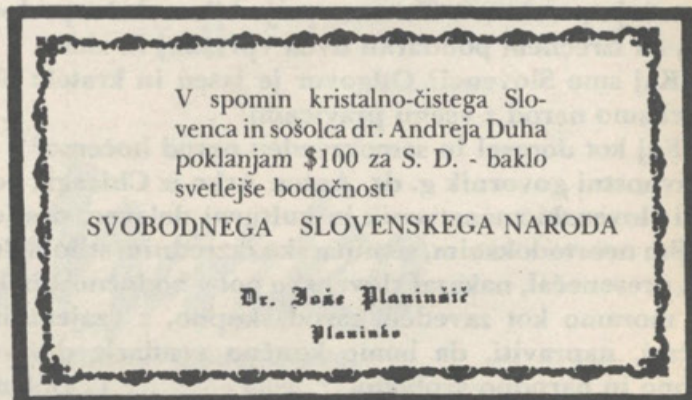
Veličastna manifestacija na Brezjah: Slovenka iz Argentine, ki je obiskala domovino, nam poroča o veličastnem srečanju katoliško zavednih prebivalcev s Koroškega, Furlanije in domovine na tradicionalnem zborovanju na Brez-

jah. Zbralo se je nad sedem tisoč vernikov. Verskemu srečanju so prisostvovali ljubljanski vladika nadškof Alojzij Šuštar, videmski nadškof Battistia, celovski škof Kappelari, tržaški škof Belomia, koperski škof Jenko in slovenska pomožna škofa Lenič in Kvas. Nastopi koroškega zbora iz Klobasnice, zbora iz Furlandije in združenega pevskega zbora gorenjskih

župnij pod vodstvom Ježeta Trošta so dali srečanju slavnostni pečat. Pri službi božji je somaševalo nad 100 duhovnikov. Škof Metod je po starem oglejskem napevu zapel tri berila in evangelij. Versko srečanje iz vseh sosednjih

slovenskih dežel je bilo posvečeno mednarodnemu letu miru. Predstavniki posameznih narodov so prinesli na oltar simbole sprave in miru med narodi: sodček vina,

kruh, svečo in ciklame. Tisočglava množica je skupno zapela očenaš po koralnem napevu v italijanščini, furlanščini, nemščini in slovenščini.

CANADA

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

Mila and the children join me in wishing the readers and staff of Slovenska Država, a joyful holiday season.

The many festive celebrations and observances taking place across Canada mark a time of joy and peace.

In declaring 1986 the International Year of Peace, the United Nations challenged each of us to work for peace as both individuals and as citizens of the world community. This season offers Canadians an opportunity to pause and reflect upon our good fortune as a nation free of war and civil conflict.

We are a nation of immigrants. For generations people from many lands have come to this country to find a new beginning -- to seek the peace and freedom they were denied elsewhere. In Canada they established a society which honours its multicultural heritage, a fact that is apparent as a variety of celebrations take place throughout this festive season.

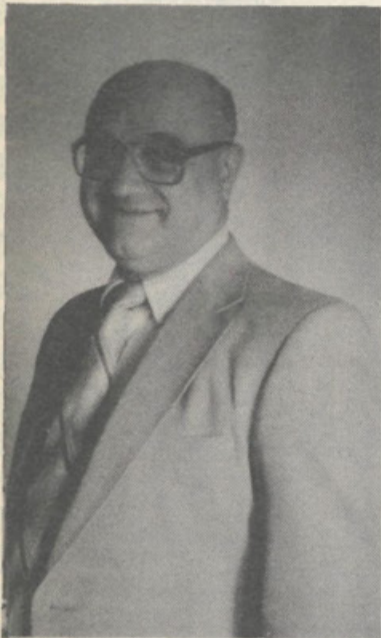
May each of you share in the special spirit of this holiday season. And it is my hope that peace, health and happiness will follow you, your families, your friends and your community in the coming year.

OTTAWA
1986

29. oktober 1918

Nadaljevanje s str. 1

včasih jim pa kar naravnost naspotuje. Za Slovence je Jugoslavija mlinski kamen okrog vratu, ki nas vleče v "južnjaško" banalnost, gospodarsko pa Slovenijo izkorišča do skrajnosti. Zato govornik v uvodu zaključuje, da je slovenska bodočnost nujna v samostojni slovenski državi.

DR. TONE ARKO

Tradicionalni argumenti o naši "premahnosti" in o naši "nezmožnosti" samostojne in neodvisne ekzistence, nadaljuje predavatelj, se še vedno ponavljajo, zato je prišel čas, da te argumente dodobra premislimo in pretresemo, da se prepričamo o njihovi veljavnosti ali neveljavnosti.

Slovencev je vseh skupaj okrog dva milijona. Statistika pove, da je bilo v letu 1985 zastopanih v Združenih narodih 159 članic-držav. Od teh jih je bilo skoraj petino (29), ki imajo število prebivalstva manjše kot pa ga ima Slovenija. V Evropi sami bi bila po številu prebivalstva Slovenija pred Islandijo, Luksemburgom in Malto, vse tri dežele suverene članice ZN.

Gledano s stališča zemeljske površine pa obsega Slovenija 20,251 km². V tem jo sicer Islandija prekaša, vendar pa je večina zemlje v Islandiji malo ali sploh neuporabne. Malta in Luksemburg sta pa daleč za Slovenijo v tem oziru. Torej bi nikakor ne bili zadnji.

Ob tej točki se je predavatelj pomudil nekaj časa s filozofskim vprašanjem ali je majhno nujno slabo. Dr. Arko zastavlja vprašanje: Ali je res biti čimvečji vedno tudi optimalna karakteristika v modernem svetu? Predavatelj citira britanskega avtorja E. F. Schumacherja, ki je o tem vprašanju napisal brošuro z naslovom: "Small is beautiful" (Majhno je lepo). Ta avtor pravi, da na splošno prevladuje mnenje, da mora biti država velika, če hoče procvitati. Zaključuje pa, da temu ni nujno tako. Najdemo namreč med največjimi državami take, ki so najrevnejše npr. Kitajska, Indija ali celo USSR in med najmanjšimi take, ki so med najbogatejšimi (npr. Švica, Švedska).

Velikost torej nikakor ni sorazmerna z napredkom, najsi bo le ta gospodarski ali politični. Podobno kot v politiki se vprašanje velikosti zadnje čase vedno bolj ponavlja tudi v gospodarstvu. Do nedavnega je veljalo pravilo, da so podjetja tem bolj uspešna čim večja

so. Danes se pa pojavljajo mnenja, da podjetja napredujejo počasneje, čim večja postajajo. Ko je namreč podjetje majhno, prevladujejo večje možnosti, da se posameznik s svojimi idejami brez večjih težav uveljavi. Čim večje pa je podjetje, tem manj pride do izraza individualna podjetnost. Ameriško podjetje, General Motors, je npr. prišlo do zaključka, da je potrebno imeti manjše produkcijske enote, če hočejo povečati uveljavljanje posameznika. Ko so to uvedli, so začeli zabeleževati večji napredek. Tudi podjetja kot IBM, AT&T in GE so ukrenila isto in dobila podobne rezultate. Pri slovenskem primeru navadno naletimo na vprašanje premahnosti in ne prevelikosti. Predvsem je tukaj v osredju vprašanje vojaške moči. V največ slučajih so velike države močnejše kot manjše. Toda vprašati se moramo, kaj pravzaprav vojaška sila danes, v času atomskega orožja, pomeni? V primeru manjhnih držav, nič! Slovenci smo vstopili v Jugoslavijo tudi z namenom, da bi se lažje skupno branili pred pohlepni sosedji. Kaj je prinesla spomlad leta 1941 itak vemo. Vojaško Slovenci od Jugoslavije nimamo kaj pričakovati. Z vidika politike pa morajo Slovenci vedno podrežati svoje interese jugoslovanskim (t. j. srbskim). V večnarodni državi kot je Jugoslavija bi to ne smelo biti, toda tako je in tako bo ostalo, dokler bo slovenski narod v Jugoslaviji.

Dr. Arko se je ustavil tudi ob vprašanju izvora Slovencev. Omenil je, da najnovejša raziskovanja (dr. Joško Savli, Matej Bor) nakazujejo možnost, da smo Slovenci izšli iz Venetov. Da so si zgodbo o preseljevanju Slovencev iz Zakarpatskih močvar in luž na sedanje ozemlje izmislili Nemci, ki so nam na ta način hoteli dati karakterizacijo umazanih hlapcev, podložnikov ali celo sužnjev. Pa smo si vendar takoj v začetku po "preseljevanju" ustvarili kar dve samostojni državi Karantanijo in Panonijo!

Nedavna arheološka najdba pri Bledu na Gorenjskem bi naj vsa ta nova gledanja samo potrjevala. Zanesljiva, objektivna slika naše preteklosti torej še ni dognana. Če bi te nove teorije držale, potem bi slovanska ljudstva izhajala iz pred-Kristusove dobe, venetske kulture, kar včasih imenujemo lužiška t. j. slovanska kultura, ne pa iz plemen hlapcev in sužnjev. Zato je že čas, da otresemo s sebe občutek manjvrednosti in se smatramo enakovredne drugim, četudi močnejšim, evropskim narodom, saj je možno, da so se oni učili od nas, ne pa mi od njih. Bodimo ponosni na sebe, na naš narod, na našo kulturo.

Kako pomagati k uresničenju slovenskega ideala?

Predavatelj dr. Arko nadaljuje: "Prevzem oblasti v naši domovini od strani komunistov je bil nedvomno narodna katastrofa. Tisoči in tisoči Slovencev so se razpršili po celem svetu. Slovenci so se naselili v raznih državah večkrat z zelo različno kulturo. Začeti so morali iz nič tako ekonomsko kot kulturno. S tem so pa tudi začeli odkrivati svet, ki je bil veliki večini zelo malo poznan. Šele z razumevanjem sveta na globalni osnovi so Slovenci začeli tembolj razumevati evropska do-

gajanja in dejavnike in tako lažje razumeli politične, gospodarske in kulturne vplive zunanjega sveta na Slovenijo in Slovence. Istočasno so se začeli uveljavljati v novem okolju in jih je danes že lepo število, ki imajo odgovorne in vplivne položaje. Ti položaji so posebno važni v takih državah kot

npr. v Angliji, Argentini, Kanadi, Avstraliji in v Združenih državah. Politične odločbe v nekaterih teh deželah imajo globalni pomen in brez dvoma lahko vplivajo na Slovenijo samo. Zato bi morali Slovenci izkoristiti edinstveno priliko s tem, da bi skušali vplivati, da bi se gospodarske, politične in kul-

turne odločitve teh dežel usmerjale nam samim v prid. Ker v glavnem odločajo o najvažnejših vprašanjih politike, je potrebno, da imamo Slovenci stalne zveze s predstavniki takih držav. Za tako delo so pa potrebna dobra organizacija. Ker se povprečen Slovenec

Nadaljevanje na str. 4

Season's Greetings

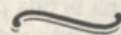
Mednarodno leto miru je skoraj pri koncu. Ko se tega spominjamo, je naša nada, da še v naprej delamo za mir in da svet živi v harmoniji.

V Kanadi, mi vsi čutimo in delimo vse kot družina in občestvo, posebno še v tem obdobju leta.

Vsem - čestitke za srečo in blagostanje v prihodnjem letu.

The Hon.
David Crombie

Secretary of State
and Minister Responsible for Multiculturalism.

CAMPAIGN FREEDOM

Koncem novembra je bila v Torontu pod naslovom Campaign Freedom svetovna konferenca zastopnikov narodov, katerih društva delujejo pod okriljem ali pa v sodelovanju z Anti-Bolshevik Bloc of Nations (ABN), ki jo je ustanovil pred nekaj meseci preminuli Vladimir Stetsko, ministerski predsednik Ukrajinske Narodne vlade. Konference te organizacije se vršijo vsako leto na drugem kontinentu in letos je prišla vrsta na Kanado. Zastopanih je bilo 23 narodov. Zastopniki kanadske federalne vlade, ontarijske provincialne vlade in torontske občine so izrekli pozdrave. Poleg kanadskega ministerskega predsednika, Briana Mulroneya, je poslal brzjavne pozdrave tudi ameriški prezident Ronald Reagan. David Crombie je prisostvoval konferenci v imenu federalne vlade. Zveza občin torontskega okrožja in ontarijska vlada sta priredili lepe zakuske za udeležence. Slavnostnega banketa ob zaključku konference se je udeležilo nad 700 oseb, med katerimi je bilo vidno število poslancev federalne in provincialne vlade obeh glavnih strank.

Prvi dan je bil v glavnem posvečen poročilom, razpravam in vprašanjem o dogodkih bližnje preteklosti in o sedanjem položaju deželah, ki so bile zastopane na konferenci. Bilo je zanimivo poslušati o stvareh, ki jih severnoameriško časopisje le redko obdeljuje, ker jih pač smatra nevažne za svoje čitalce. Posebno interesantna so bila poročila predstavnikov iz zemelj, kjer se sedaj vršijo upori proti komunističnemu osvajanju: Afganistan, Angola, Laos, Campuchia, Mozambique, Ethiopia, Cuba, Nicaragua, itd. Vsako od teh poročil je navajalo krutosti, ki jih zmorejo le komunisti v svojem "osvobodilnem boju", in laži, ki se jih poslužujejo za doseg svojih ciljev.

Drugi dan so bila na sporedu predavanja priznanih izvedencev, ki so obravnavali teme, kakor: Problem narodnosti v sovjetski vojski. Politična propaganda Sovjetov in njih kolaboratorjev, Tehnika infiltracije sovjetskih agentov v mirovna gibanja, itd. V tem sklopu je bil posebno zanimiv referat direktorja ameriške Informacijske Agencije, ki je navajal nedavne primere sovjetskih disinformacij in ponarejanja dokumentov. Presenetljiva je bila njegova izjava, da so ZD do nedavnega polagale važnost le na vojaško-taktične in oboroževalne podvige Sovjetov in njihovih pomagačev in skoraj povsem ignorirala važnost sovjetske propagande in disinformacije ter tehnološke špijonaže. Omenil je tudi, da se je že večkrat izkazalo, da države kot Jugoslavija, ki jih svet na splošno smatra za "neuvrščene", za denar ali pa iz "socialistične solidarnosti" brez oklevanja pomagajo Sovjetom.

Zadnji dan, ob zaključku razpravljanj so bile oddobrene resolucije, ki so bile poslani Druženim Narodom in pa zapadnim velesilam.

Blagoslovljene BOŽIČNE PRAZNIKE in uspehov polno leto 1987 želi vsem somišljenikom SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA

Profesor dr. Jože Planinšič in družina

University of Pittsburgh

Nadaljevanje s str.3

politike ogiba kot vrag žegna, so v tem oziru med Slovenci težave. Pa poglejmo kako to drugi delajo. Največkrat so zelo dobro organizirani. Židje so brez dvoma najbolj strumno organizirani. Imajo svoje lokalne kot globalne organizacije. Poleg globalne organizacije World Jewish Congress imajo tudi zelo močne krajevne podružnice. Vse te so med seboj tesno povezane in zato sposobne zelo hitrega in učinkovitega ukrepanja. Vsekakor bi jih morali Slovenci vsaj malo posnemati.

Organizirati moramo čimvečje število Slovencev

V našem slučaju si govornik zamišlja za Slovence organizacijo, ki bi bila vsaj na zunaj predvsem družabna organizacija. Biti bi morala masovna, zajeti bi morala čim večje število rojakov. Imeti bi morala nekaj rahlih pogojev za članstvo, npr. člani bi morali biti demokratično usmerjeni, a religioznih pogojev ne bi smela imeti. Pravtako bi morali biti vključeni v organizacijo tudi taki, ki slovenskega jezika nujno ne obvladajo, ker so se rodili v neslovenskih de-

želah, toda se kulturno čutijo pripadniki Slovencev. Taki bi bili boljši poznavalci lokalnih posebnosti in kot taki še bolj dragoceni za organizacijo. V tako organizacijo bi morali pritegniti vse slovensko čuteče ljudi. V mislih ima pri tem prav vse Slovence po svetu, v zamejstvu in v SR Sloveniji sami. Seveda bi morali biti ti poslednji in tudi mi z njimi zelo previdni, iz razumljivega razloga.

Zgoraj omenjena organizacija, bi morala biti taka, da bi pritegnila Slovence različnih barv in ozadja, imeti bi pa morala tudi oddelek za politično dejavnost, tako na lokalni kot na svetovni bazi. Vendar pa bi bila politična aktivnost take svetovne organizacije le neznaten del dejanskega delovanja. V politični dejavnosti bi bili pač le tisti, ki jih tako delo zanima. Istočasno bi pa pretežna večina članstva ne imela s to politično dejavnostjo veliko kontakta. S tem bi zadostili slovenskemu nezaupanju do politike z ene strani, na drugi bi pa vsaj uradno imeli politični aktivisti zaslonbo velikega števila Slovencev včlanjenih v taki masovni organizaciji. Zastopniki tako politične kot

drugih vej take masovne organizacije bi morali pa seveda biti voljeni. Šele taki predstavniki bi imeli nekaj resnične upravičenosti govoriti v imenu ljudi, ki so jih izbrali. Trenutno je sicer še nekaj starejših Slovencev, organiziranih v političnih strankah, ki so bili izvoljeni pod relativno svobodnimi razmerami in so vsaj takrat resnično tudi nekoga zastopali, toda to je bilo pred več kot 45 leti, zato govornik, ki poudarja da nima nič proti strankam kakršnekoli variante, pravi, da se mu ne zdi prav, da se zastopniki nekaterih strank še vedno smatrajo za edine priznane politične voditelje.

Taka masovno izvoljena skupina bi morala imeti posebno vlogo kot jo ima npr. nadstrankarsko Hrvatsko Narodno Vijeće. HNV je sicer izključno politična organizacija, ki se ne bavi z drugimi problemi kot z hrvaškimi narodnimi interesi. Pri Slovencih pa taka organizacija ne bi uspevala. Hrvati so izrazito politični narod. Nedvomno ima pri tem svojo vlogo zavest, da so v zgodovini imeli svoje kralje in tudi svojo državo. Kot Hrvati, bi morali imeti tudi Slovenci svoja zastopstva vsaj pri najplivnejših državah na svetu.

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvopostelna soba \$39.00. Cen-

jenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaše čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

VAŠ HOTEL!!!

PALACE HOTEL

PH-PALACE HOTEL, Corso Italiana 63

34 170 GORIZIA-GORICA, Italy: Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Canada Ethnic Press Federation

Trenutno nimamo pa niti primarne organizacije v ta namen. Manjka nam sposoben in izvežban kader, da o diplomatskih zastopstvih sploh ne govorimo. Če res mislimo na uresničitev vsaj nekaterih naših narodnih interesov, potem je zadnji čas, da v to svrhu tudi nekaj ukrenemo. Pred seboj imamo veliko dela. Zavihati bo treba rokave.

V zadnjem delu govori predavatelj o potrebi po gmotnih sredstvih za izpeljavo raznih programov, nenazadnje tudi političnih. "Da bi taka vseslovenska organizacija imela poleg že omenjenih tudi razne druge aktivnosti kot kulturo, je bilo že omenjeno. Najvažnejša pa bi bila povezava Slovencev na svetovni ravni. Trenutno pa žive Korošci precej zase od Primorskih Slovencev, med emigracijo in SR Slovenijo stikov skoraj ni, porabski Slovenci žive pa tako odrezani od vseh drugih, da niti ne vemo kaj se tam dogaja; prav tako žive osamljeni Režijci, kljub temu, da živijo v vsaj nominalno demokratični državi in ni med njimi in ostalimi Slovenci resnih zaprek. Dandanes je svetovni promet že toliko razvit, da pri po-

tovanju med kontinenti ni več resnih zaprek, razen seveda gmotnih. Kar je pa še bolj zanimivo je dejstvo, da se danes že pojavlja nov razvoj, ki več ne predpostavlja stoo odstotno samo narodno ozemlje kot dejanski kulturni prostor. Po svetu je že danes mnogo Slovencev, ki niso več prebivalci na dejanskem narodnem slovenskem ozemlju, ampak žive na oddaljenih kontinentih toda kljub temu vzdržujejo izredno kulturno aktivnost in trdoživost in to ne samo originalni priseljenci sami, temveč že tudi njihovi potomci rojeni v raznih krajih po svetu izven ožjega narodnega ozemlja. Ta kulturna dejavnost in tako kulturno izživljanje se seveda razvija zelo različno v različnih okoliščinah in na različnih kontinentih. Vsekakor pa smo najbrž na pragu novega obdobja, ko bomo lahko živeli kot Slovenci kjerkoli na svetu, tako politično kot kulturno. Bodoč razvoj v tem smislu bo lahko silno pozitiven in bo mogoče zadal Slovincem nove narodne dimenzije, o katerih pred kratkim še sanjali nismo.

Živela svobodna neodvisna in suverena Slovenija!"

SFRJ v številkah. Po Slavku Kuliču, direktorju zagrebškega zavoda za strateške preiskave: v dobi do konca 1985: Od 6.5 milijona zaposlenih jih je tehnološko vsaj 1.8 preveč. Od 6.5 milijonov je dnevno odsotnih zaradi bolezni 800.000 uslužbencev. Več kot 40% zaposlenih zahtevajo invalidsko upokožitev. Na sestankih jih je od 6.5 milijonov saj 400.000 vsak dan odstonih. Šoferjev je zaposlenih 140.000 za osebna direktorska vozila. Od 29 000 učenjakov v raznih institutih je 24 000 doktorjev in magistror ali od teh je samo 1100 v industrijski produkciji. Kaj delajo drugi. So mi svetovali da je bolje, da jih ne vprašam. Od 173 000 inženjerjev jih je samo ena tretina v proizvodnji, vse drugo je v prodajni mreži, kjer take izobrazbe ne bi niti rabili. Naša farmacevtska industrija zavisi po dovoljenjih 100% od 6 tujih družb. Najnovejši po zagrebškem Vestniku: Kuruze je letos SFRJ pridelala 11 milj ton, za izvoz je bi bilo 1.7 milj. ton. Neresljiv problem je v tem, da je odkupna cena kolektivom in privatnikom bila 57 din. za kg, svetovna cena pa je samo 28 din. K temu je treba še prišteti prevoz do Reke, ki je 25 dol. za tono (v USA dol. 5 od centra Amerike do pristanišča). Sedaj ne vedo kdo bo ugriznil v to strašno izgubo. Kot običajno pa je premalo pšenice, katere bodo uvozili 300 tisoč ton in to celo iz Avstrije. Zveze v kolektivih so tako slabe, da ne zajamejo 30% žita. To je padlo v zemljo, kjer sedaj klije. Neodgovorna uporaba umetnih gnojil je pokvarila zemljo, da slama ne gnije več. Zelo težko je prebirati te cvetke, ker končno, to je zemlja in domovina naših prednikov. Po dr. Vekoslavu Grmiču, mariborskemu škofu, je ta sistem najboljši in pa Matjažu Jančarju, predsedniku Slovenske IZseljenske Maticе se navdušuje in odobrava pridobitve nove SFRJ nič manj kot vseh 1500 slovenskih izseljenskih organizacij, z eno besedo vse razen šestih. Blagor ubogim na duhu...!

Plave kuverte. To barvo uporabljajo zato, ker se denar v taki kuverti ne vidi. Brez plave kuverte v SFRJ ne gre. Hočeš nekaj, kar ti pripada po zakonu, in to moraš plačati. Hočeš mesto v bolnici, plačaj! Hočeš čiste rjuhe, plačaj! Hočeš dobro skrb, plačaj! Pazi samo da plačaš pravemu. Hočeš imeti pristojen pogreb, plačaj tarifo in plavo kuverto. Pazi, da ne bo notri premalo! Ima tvoj otrok v gimnaziji težave pri učenju, o tem ni problema: pravo darilo za profesorija reši vse. Na carinarnici čakaj dan ali dva, ali pa potisni kuverto v roke uradnika. Napisali bi lahko deset strani raznih "praktičnih korupcij". Dobro je označil korupcijo višjih funkcionarjev Tito sam. Ko je šlo za kupovanje v inozemstvu, je točno povedal: naši ne kupujejo na vzhodu, tam ni podkupovanja, raje kupujejo na zapadu, tam se vedno najde način, da nekaj pade v naročje našega kupca.

Ljubljanska banka. Ljubljanska banka je odprla v New Yorku podružnico, ki ima vse pravice javnega poslovanja. Vsekakor lep napredek Slovenske republike. Osnovni kapital je 10 milijonov dolarjev. Kot edina banka iz SFRJ s tako obširnimi pravicami poslo-

vanja poslovni uspeh ne bi smel izostati. Ljubljanska banka je tudi pričujoča kot neodvisna poslovna enota v Nemčiji. Ta nedvomni poslovni uspeh pa se težko vskladi z borzo v Luxembourg, kjer je poleg poljskih posojil, posojil Jugobanke, Ljubljanska banka edina, ki je zaustavila redno odplačevanje najetega posojila.

Adamič Lojze. Kot je znano je bil na čelu ZEDINJENEGA ODBORA JUŽNOSLOVANSKIH AMERIKANČEV, ki je uspešno podprla s politično in materialno podporo novo komunistično Jugoslavijo. Svoječasno se je skušalo ta odbor predstaviti kot izraz demokratskih Amerikancev našega porekla. Da ni bilo tako, sedaj komunisti samo potrjujejo: "brez delavskega razreda in naprednega Jug. izseljenstva, organizirani v antifašistične kongrese, ne bi Zedinjeni Odbor mogel uspešno realizirati svoj politični program, prvenstveno vezan na zmago NOB v Jugoslaviji", in še: "ne omenja se sploh aktivnost KP USA kot glavne sile izza antifašističnih kongresov, kot tudi glavne sile za ustanovitev in dela Zedin-

jenega odbora..." Tako sedaj pravi stara komunista Strahinja Maletič in dr. Mirko Markovič, ker sta užaljena, ker se njuna vloga premalo poudarja (Naše Novine, 27. nov. 1986).

Vidmar humanist? V Tribuni, Ljubljana, feb. 1986, je izjavil, da skupni spomenik vsem, ki so padli v državljanski vojni ne pride v poštev. To bi bil po Vidmarju absurd in silno nevzgojno za mladino. Sovraštvo, po Vidmarju, mora iti kot med barbari preko groba. Sovražnikov grob je treba osramotiti in odstraniti. Kakšen strašen primitivizem, ki ga mora naš narod tiho prenašati. V Glinjah na Koroškem napravi silni vtis spomenik pomorjenim domobrancem in beguncem in partizanom, drug ob drugemu. Ne samo, da to ne moti, to dejstvo človeku da misliti, da pride trenutek najkasneje ob smrti, ko se mora prenehati s sovraštvom. Partizanski spomenik je povsem zakrit s plevelom. Kako plemenito bi bilo ako bi ga saj simbolično očistili eni in drugi?

+ Bojan Štih. Ob njegovi smrti je bilo tiskanih cel kup zelo pohvalnih nekrologov. Označen je kot neustrašni borec v revoluciji, pa tudi kot vihrav in neusmišljen kritik današnje slovenske vodilne družbe. Iz nekrologa je razvidno, da je Štih bil med revolucijo VOS-ovec, ki se je povzpел do namestnika polit-komisarja III opera-

tivne zone. Škoda, da o tem (Cerkno!) ni nikoli, kljub pozivom, povedal ničesar. Kdo ve, mogoče je kake zapiske pustil zunaj(?) in tudi kake spise, za katere je rekel, da so doma bili pisani samo za predal. Zadnji izziv partiji in svoji preteklosti je pokojnik podal s pogrebom. Ta je bil v družinskem krogu v spremstvu duhovnika.

Your GOOD NEWS CANADA PENSION PLAN

is changing for the better.

As of January 1, 1987.

1. januarja 1987 se bo vaš "Canada Pension Plan" spremenil za boljše. Te izpremembe bodo postavile ta plan na solidno podlago, ki bo imel dolgoročne denarne temelje.

Važno si je zapomniti, da so te uslužnosti, vam na razpolago, ker vam "Plan" nudi in vaši družini z osnovnimi zasluzki varnosti, ko stopite v pokoj, ali če postanete dela nezmožen ali če umrete. Seveda boste morali zaprositi za te uslužnosti, ko se mislite, da vam vse to pripada.

Razlaga, ki sledi označuje vrhunce glavnih izboljšanj: Te se dobre novice!

DENAR ZA BOLJŠO BODOČNOST

Nove finančne osnove bo naredile vaš "Plan" bolj varne kot popreje. Sedaj vin vaš delodajalec plačujeta 1.8% vaših zasluzkov do maksimalne višine. Vsako leto do 1991. Bo se ta višina vplačil zvišala zo 0.2% in od tedaj do 2011 bo ta povisek znašal 0.15%, če plačujete najvišji prispevek, boste vplačevali približno \$26 več v letu 1987.

VEČJE MOŽNOSTI ZA POKOJNINSKE VARIJANTE

Po 1. januarju, boste lahko začeli sprejemati vašo CPP pokojnino že z 60 letom. Vi boste imeli polno pravico do tega, čeprav niste še popolnoma v pokoju. Če začnete z vašo pokojnino pred 65 letom vaše uslužnosti bodo nižje, ker boste vplačali manj in boste sprejemali uslužnosti za daljšo dobo.

Če se odločite, da začnete dobivati vašo pokojnino s starostjo 65 let (do 70 leta) vaše uslužnosti bodo višje.

Vaša pokojnina bi normalno bila plačana vam po vašem 65 letnem rojstnem dnevu. Za vsak mesec za

I'd like to know more about my new Canada Pension Plan. Please send me the 'good news' in English in French about

- Retirement Pension
 Disability Pension
 Death & Survivor Benefits
 Pension Credit Splitting
 Flexible Retirement
 Financing your CPP

meddobje, dokler ne začnete dobiti pokojnine, vaše uslužnosti bodo prikrojene do 0.5%. Ta prikrojenost bo v veljavi do začetka sprejemanja vaših rednih uslužnosti.

ZVIŠANJE VAŠIH DELANEZMOŽNOSTNIH USLUŽNOSTI Če dobite delanezmožnostno uslužnost, bo vaše mesečno plačilo dokaj naraslo, na primer v 1987 se bo taka delanezmožnostna pokojnina znašala \$487, da bo znašala na mesec \$635.

Tako tudi, za vsakoga ki se vrne nazaj v delavske vrste, bo dobil delanezmožnostno zavarovanje, če bo vplačeval vsaj zleti do treh let za to uslužnost, se razume če je bila ta možnost za vplačila uslužnosti.

USLUŽNOSTI PREŽIVETJA TUDI PO PONOVI POROKI

Če dobivate preživetvene uslužnosti, boste jih dobivali tudi v naprej, čeprav se na novo poročite.

Če se ponovno poročite, in če dobivate to zadevno uslužnost in ste isto izgubili, isto uslužnost lahko ponovno vpostavijo.

RAZDELJENJE POKOJNINSKIH PREJEMKOV

Če vaš zakon konča v ločitvi, oba, mož in žena, bosta dobivala 50:50 od teh pokojninskih prejemkov, ki ste jih skupaj zaslužili. Po 1. jan. 1987 se bodo lahko tudi ti razdelili 50:50, če vaša poroka ali divji zakon konča v razdvojitvi (separation).

DELITEV VAŠE POKOJNINE

Če vi in vaš zakonski drug začneta dobivati CPP pokojninsko uslužnost, te uslužnosti, ki sta jih vi dva skupno dobila za časa življenjske dobe, se lahko za to dobi pravica za delitev pokojnine, če kdorkoli od vaju napravi tako prošnjo.

DODATNE USLUŽNOSTI ZA VAŠE ODVISNE OTROKE

V preteklosti, odvisni otroci so bili v tem pogledu prikrajšani za tako zvano "one-flat rate" (po gotovem ključu), čeprav sta oba starša vplačala v ta "plan" in sta umrla ali pos-

tala dela nezmožna. Če bi se to spet zgodilo sedaj, vaši otroci bodo upravičeni za sprejemanja teh dojnih uslužnosti.

IZBOLJŠANE "COMBINED" USLUŽNOSTI

Če imate pravico za kombinacijo tako zvanih preživetvenih in delanezmožnostnih uslužnosti, maksimalna mesečna uslužnost bo tako postala razumljivo večja.

Takšne kombinacijske možnosti bodo sedaj večje in bodo seda v večji meri in hitreje vsem na razpolago.

GRADNJA NA SOLIDNI PODLAGI

Biti finančno pripravljeni za bodočnost je stvar, ki zadeva nas vse. Vaš nov "Canadian Pension Plan" vam daje boljše temelje. Tako ima solidno podlago, in zavisi od vas, da gradite na tej podlagi.

Ni nikoli prehitro, ali prepozno, začeti graditi vašo bodočnost. Upaemo da začnete z vašo danes.

Rabili boste morda nadaljne informacije za boljše razumevanje teh sprememb. Za knjižke o vaši "Canada Pension Plan" kličite brezplačno številko navedeno spodaj, ali pa izrežite kupon, ga izpolnite in pošljite na:

CPP-INFO
P.O. Box 5400
Postal Station "D"
Scarborough, Ontario
M1R 5E8

1-800-387-8600

In Toronto, 973-6868

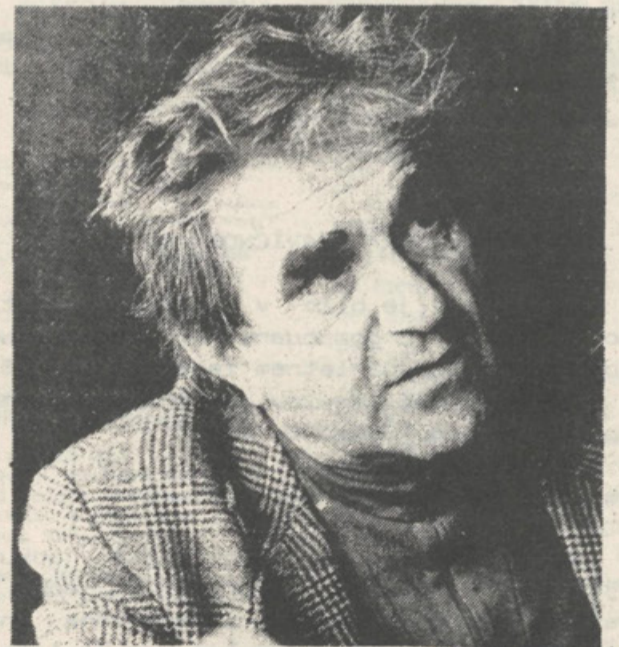
Name _____
Address _____
City _____
Province _____
Postal Code _____ 03

*Changing for the better.
Find out.*

Health and Welfare
Canada

Santé et Bien-être social
Canada

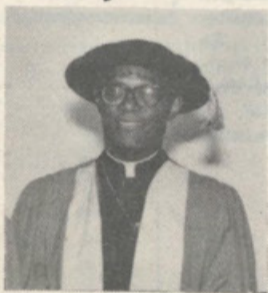
Canada

BOJAN ŠTIH

NAPREDEK V SLUŽBI ČLOVEKA

Med castnimi doktorji, ki jih je počastila univerza sv. Franciška Ksaverija v Antigonishu ob priliki graduacije 59 diplomirancev iz 24 držav Coady International Instituta, je bil nadškof Kevin Felix iz St. Lucije (West Indies). Ko je kot duhovnik iz otoka Dominike študiral v Coady International Institutu (v šolskem letu 1962-63), je bil večkrat pri nas na obisku, kjer smo večkrat igrali tudi slovenske melodije na magnetofonskem traku. Te so mu tako ugajale, da jih je nekaj presnel in vzal s sabo. Poleti l. 1967 sem bil dva tedna v Dominiki, kjer sem imel vrsto predavanj o kreditnih zvezah v raznih krajih na otoku. Stanoval sem v njegovem župnišču v predmestju Rousseauja. Ko so me pripeljali iz letališča v župnišče in me je videl bližati se hiši, mi je zaigral v pozdrav slovenske melodije, ki jih je imel na traku. Nekaj pozneje smo se zopet videli v Torontu, kjer je somaševal pri novi maši preč. g. Franceta Turka na slovenskem letovišču. Mnogi so se čudili, ko jih je obhajal črnc v slovenščini. Ob sedanjem srečanju je povedal, da je na vseh svojih potovanjih po ZDA in v Angliji, kjer je nadaljeval študije v družboslovju in bil obenem dušni pastir za priseljence iz karibskih otokov, nosil s sabo trak s slovenskimi melodijami in da ima knjigo This is Slovenia na častnem mestu v svoji knjižnici.

Nadškof Kevin Felix iz
St. Lucie (West Indies).

Nadškof Felix je bil tudi slavnostni govornik pri graduaciji. V izbrani referatu je orisal zgodovino teženj novega veka po napredku, ki pa nas je privedel -kljub izrednim dosegom, o katerih začetniki prosvetljenstva verjetno niti sanjati niso upali- tudi do možnosti, da uničimo življenje samo. Vse to se je zgodilo, ker nismo razvili obenem s tehnično kulturo tudi primerno etiko, ki bi bila sposobna preprečiti zlorabe napredka za medsebojno uničevanje in bi omogočila bolj pravično razdelitev novega bogastva. Na eni strani vidimo potratno ravnanje z dobrinami, na drugi strani pa nimajo milijoni najnujnejših potrebščin za življenje in umirajo od lakote. Rešitev je v neumornem delu kar največjega števila ljudi v duhu antigoniškega gibanja, ki poudarja važnost znanstvenega napredka, pa vedno v službi človeka in to ne samo za izbrance, marveč za vsakogar.

Rudolf Čuješ

GOSPODARSKA PRAVIČNOST ZA VSE

Ze nekaj let je bilo v pripravi pastirsko pismo škofov ZDA o gospodarstvu. Končno besedilo so odobrili letos na letnem zasedanju od 10. do 13. novembra 1986. Naslov pastirskega pisma je: "Gospodarska pravičnost za vse."

Glavne misli pastirskega pisma so:

V skladu z mnogimi cerkvenimi dokumenti zadnjih let izjavljajo škofje, da mora biti zadostitev potreb ubogih prvenstvena naloga gospodarske politike. Pravica do življenjskih potrebščin je prav tako temeljna človečanska pravica kot pravica do svobode in vere.

Škofje poudarjajo važnost družine in vzgoje. Gospodarske odločitve je treba presojati po njihovem učinku na družine.

Na mednarodnem polju zahtevajo reformo ali odpravo mednarodnih ustanov kot so Svetovna banka, Mednarodni monetarni fond in GATT

(mednarodni dogovor glede tarif in trgovine), ker se je izkazalo, da niso mogle odpraviti svetovnih gospodarskih problemov.

Na domačem področju je najvažnejša gospodarska politika, ki bo omogočila vsakomur zaposlitev. Razviti je treba take ukrepe za odpravo revščine, ki bodo obenem krepili družinsko življenje in omogočili tudi revnim soudeležbo na odločitvah v gospodarskem življenju. Poživiti je treba družinske kmetije. Škofje pozivajo na "nov ameriški eksperiment," ki bo omogočil vsakomur primerno udeležbo na gospodarskem življenju v državi. Škofje priporočajo tudi dvig najnižje mezde, da bodo nadomestile izgubo v kupni moči, ki so jo utrpeli od l. 1981 naprej.

Škofje so določili tudi nad pol milijona dolarjev za triletni načrt, da bi prenesli zamisli pastirskega pisma v stvarnost tako na področju cele države kot tudi v poedinih škofijah.

KANADSKI ŠKOFJE POSLUŠAJO LAIKE

Kot del priprave za prihodnjo škofovsko sinodo v Rimu, ki bo razpravljala o vlogi laikov v katoliški Cerkvi, so povabili kanadski škofje ob priliki svoje letne konference v začetku oktobra kakih sto laikov, ki so zastopali vernike iz vseh kanadskih škofij. Konferenca je trajala dva dni in je obstojala iz majhnih delovnih skupin, v katerih so razpravljali laiki s poedinimi škofi o štirih točkah (evangelizacija, občestvo, socialna akcija in liturgija) kot tudi v splošnih zasedanjih, ki sta jih vodila škof Bernard Hubert in Mary Matthews (predsednica kanadske konference laičnih organizacij). Pri razgovorih je prevladovalo mnenje, da hočejo biti laiki priznani kot odrasli in kot soodgovorni za Cerkev; Cerkev sama pa obstoja za celotno skupnost, ne samo za lastne vernike. Pomisleki so bili izrečeni glede sestave predstavnikov laikov, ki niso bili izvoljeni od laikov, marveč imenovani od škofov. Nekateri so videli nedoslednost v dejstvu, da poudarja Cerkev solidarnost z reveži, zborovanje pa je bilo v razkošju hotela v Ottawi. Na škofovski konferenci sami, ki je sledila, so izbrali škofje kot kanadske zastopnike za rimsko sinodo škofove Johna Sherlocka (London, Ont.), Jamesa Hayesa (Halifax, N.S.), Jean-Guya Hamelina (Rouyn-Noranda, Que.) in Donata Chaissona (N.B.).

KNJIGE IN REVIJE

Nikolai Tostoy, TRIAL AND ERROR. Canada's Commission of Inquiry on War Crimes and the Soviets. Toronto, ON: Justinian Pres, 1986. Pričujoca knjižica je odgovor na odločitev kanadske raziskovalne komisije o vojnih zločinih pod predsedstvom sodnika Julesa Deschenesa, da bo iskala informacije tudi v Sovjetski Zvezi. Zgodovinar Tolstoj je zbral kopico dokumentov, ki nazorno dokazujejo, da so sovjetski viri nezanesljivi in v mnogih primerih direktno ponarejeni. Bogato dokumentirana knjižica je nujno potrebna za mnoge zapadnjake, zlasti mlajše, ki ne morejo verjeti, da je tako potvarjanje ne samo možno, marveč da ga sistematično uporabljajo in da si prizadevajo, da bi inučili vse druge vires, ki bi mogli spodkopati verodostojnost njihovih laži.

George Bonavia, IMMIGRANTS WE READ ABOUT. Immigrants to Canada: Their life experiences - their contribution to Canada's Development. Ottawa, ON: International Productions, 1986. 228 strani.

George Bonavia, ki se je priselil v Kanado iz Malte, je bil pred upokojitvijo zaposlen pri zvezni vladi v Ottawi in je urejeval revijo Kaleidoskop Canada, posvečeno dogajanjem v kanadskih etničnih skupinah. Sedaj je napisal knjigo, v kateri je zbral iz tiskanih poročil življenjske zgodbe raznih priseljencev kot tudi prispevek priseljencev kanadskemu družbenemu in gospodarskemu razvoju. Knjiga vsebuje tudi kratko zgodovino priseljavanja v Kanado, sezman

Nadaljevanje na str. 7

Potrebujejo Srbi Zapad?

Pod tem naslovom se je v septemberskem "Wiener Journal" oglašila priznana časnikarka in sodelavka dunajskih časopisov in revij Christine von Kohl. Razglabljanje odgovarja njenim osebnim spoznanjem, saj dopisnica živi več v Belgradu kot na Dunaju. V kratkem navajamo nekaj njenih svojstvenih ugotovitev.

"Srbom in Črnogorcem kakor tudi na srbskem Kosovu živečim Albancem je pojem o Srednji Evropi neznan in tuj. Zapadna evropska miselnost ni v stoletjih zajela v deželah na jugu sedanje Jugoslavije živečih Srbov in Albancev. Oboji niso poznali renesance, ne doživeli reformacije in protireformacije, do srednjega veka niso imeli države, niso branili svojega ozemlja, bojevali pa so se za svoj narodni obstoj. Neredki Srbi in Albanci so sprejeli islamsko vero in se celo bojevali na turški strani, čeprav je njihova pravoslavna Cerkev imela oči uprte v Konstantinopol in podpirala krščanstvo proti islamu. Vsi so se zato prištevali k Vzhodu. Prav to dejstvo osredotočuje današnje Srbe, da danes mnogo premišlujejo o Zapadu. Danes se ne izgubljuje več v vzgodovini pretekle pripadnosti, marveč iščejo duhovno in po svoje določeno usmeritev. V zadnjih 15. letih je izšlo mnogo revij, ki odkrivajo korenine želja po izobraženem, političnim in socialnim napredku v Srbiji v 19. stoletju, to je v iskanju parlamentarne in tudi demokratične določenosti. To naj bi srbsko družbo, srbsko mlado državo moderniziralo in jo razlikovalo od njenih vshodnih sosedov, zlasti Rusov. Inspiracijo in vzgled iščejo v Parizu, Dunaju, tudi v Pragi, in celo v Italiji. Srbom se to v obstoječem dramatičnem procesu zdi zelo potrebno. Razvoj v Srbiji postavlja narod pred nove naloge in to zaradi v celi Jugoslaviji oživljenih nacionalizmov, ki jih povspesuje tudi splošna gospodarska kriza s političnimi posledicami. Vse to obtežuje še lokalna problematika srbske manjšine proti albanski večini na Kosovem. Srbija išče danes v notranji jugoslovanski podobi svojo zgodovinsko srbsko identiteto. Srbi so bili pred 20. leti (in so še danes) največji jugoslovanski narod, ki so obvladali vladne položaje, od Titove smrti pa se počutijo žrtve protisrbske politike.

Polemike segajo tako daleč, da se danes že govori o srbskem genocidu. Hrvati so se v času Titove vlade upravičeno pritoževali nad velesrbsko belgrajsko politiko. Belgrad se je v očeh Slovencev in Hrvatov prilaščal vse preveč pravic-tako gospodarskih kot političnih. To se je spremenilo, ko je zvezna vlada po l. 1970 prenesla precej političnih moči na 6 republik in dvoje avtonomnih dežel. Zveza komunistov je zgubila osrednjo oblast, ta pa je prešla na republiška središča. Srbija je nenkrat postala majhna. Je kakor slika v ogledalu, ki kaže politično in zaostalo balkansko deželo, v kateri je KPS vedno manj pomembna, policija vedno močnejša, kar še bolj oživlja nacionalistične težnje. Kritični glasovi se širijo ne samo med izobraženci, komunisti in nekomunisti, razočarani radi-

Nadaljevanje na str. 7

Nadaljevanje s str. 6

knjig o priseljencih in njih izkušnjah, seznam filmov o priseljencih in etničnih skupinah ter statistične podatke o priseljevanju, Slovenci smo omenjeni na več straneh: na strani 28 je poročilo o Janezu Drčarju iz Thunder Baya in njegovem rezbarjenju ter delo v Slovenskem klubu. Na straneh 66-67 poročila o Janezu Wertinu, ki je prišel v Kanado l. 1926. Na straneh 155-156 je poročilo o uredniku SD Vladimirju Mauku in na strani 186 o dr. Ljudmili Dolar-Mantuanjevi. Na strani 56 je tudi poročilo o častnem članu SNZ Slovaku dr. Josephu Kirschbaumu. dreš

THE COOPERATIVE IN THE COMPETITION OF IDEAS - A European challenge. Uredil Erik Boettcher. Poročilo XI. mednarodnega kongresa združnih ved v Muenstru, 1985. Poleg nemškega originala je izšlo poročilo o delu kongresa tudi v angleščini, francoščini, italijanshčini in španščini. Neposredni povod za temo tega kongresa je bila resolucija evropskega parlamenta, ki je povdarila pomembnost združništva za Evropsko Skupnost (naslonjena na poročilo MIHR, ki označuje zadruga in druge gospodarske oblike, ki jim dobiček ni vrhovni cilj, kot "tretji sistem" med zasebnim in javnim gospodarstvom; ta naj bi po tem poročilu nudil največ možnosti za polno zaposlitev). Uvodno predavanje je imel pravni minister Zapadne Nemčije Hans A. Engelhard, ki je strogo zagovarjal združništvo, zgrajeno na ideji samopomoči in vzajemne pomoči kot del zasebnega gospodarstva. Naslovi ostalih predavanj so: Erich Boettcher (Muenster), Ideja združnega sistema in njegov položaj v gospodarskem in družbenem redu. Theo Thiemeyer (Bochum), Ideja občestvenega gospodarstva in njegov položaj v gospodarskem in družbenem redu. Willi Croll (Bonn), Ideja združevanja v združnem sistemu iz narodnega in nadnarodnega stališča. Hans-H. Muenkner (Marburg/Lahn), Zdržne organizacije v državah Evropske Skupnosti - kako se same pojmujejo in njihova pravna struktura (na koncu Poročila je pregledna razpredelnica, ki vsebuje podatke za Belgijo, Francijo, Anglijo, Italijo in Nizozemsko). Bernhard Grossfeld in Thomas Noelle (Muenster), Vskladenje pravnega položaja zadrug v Evropski Skupnosti. Helmut Lipfert (Hamburg), Upravljanje zadrug: tekmovalne in kooperativne dimenzije. Rolf Eschenburg (Muenster), Zamisel združništva v deželah razvoja. Karl-Hans Hartwig (Muenster), Zamisel združništva v Vzhodni Evropi. Kot povedo že naslovi, je Poročilo bogato na vsebini, ki presega zgolj evropsko ravan, čeprav je trenutno tam morda najbolj pereča, ker obstojajo različne zamisli združništva, predvsem zasebna in socialistična, v isti Skupnosti in bo vsako stremeljneje po izenačenju naletelo na občutne težave. dreš

Multikulturalizem v praksi Kljub raznim naporom zvezne vlade, da bi pospesevala stike med etničnimi skupinami v Kanadi, so stiki med njimi bolj sporadični in formalni. Torontski odvetnik Morley Wolfe je uspešno organiziral večkratno srečanje med židovsko skupino in skupino iz Jamajke v Torontu: kakih 50 oseb od obeh skupin je preživelo nekaj časa skupaj pri mizah, da spoznajo druge iz osebnih stikov. Priporočali so jim, naj nadaljujejo navezane stike z nadaljnjimi vabili drug drugih v zasebnih domovih. Sedaj nameravajo razširiti židje ta program še na druge etnične skupine, začeni s Kitajci. (Canadian Scene, 1217)

Tyrrell Museum of Paleontology v kraju Drumheller v Alberti so odprili l. 1955 in je priznan od l. 1979 kot United Nations World Heritage Site. Obsega 6.000 ha in je največja zakladnica dinozavrov na svetu. Prve kosti so odkrili l. 1884 in vsi večji muzeji po svetu imajo nekaj teh številnih kosti iz Alberte. (Canadian Scene, 1217)

Opozorilo ontarijskim lovcem. Ontarijsko ministrstvo za naravne zaklade je izdalo svarilo lovcem, naj ne jedo ledvic in jeter srn in losov, ker vsebujejo večje količine kadmija kot je varno za zdravje. (Canadian Scene, 1217)

Kanadska vlada je uvedla nove vize za vstop v Kanado, ki jih ne bo tako lahko ponarediti kot je bilo dosedanje. V Kanado je prišlo veliko priseljencev s ponarejenimi vizami, kar seveda škodi tistim, ki prihajajo v Kanado legalno. (Canadian scene, 1217)

Raziskovanje kanadske politike večkulturnosti. Profesor zgodovine N. F. Dreisziger, ki predava letos kot gost na torontski univerzi, bo obenem preiskoval nastanek in razvoj zvezne politike večkulturnosti kot tudi njeno tehnično izvedbo kot se odraža sedaj v posebnem odseku za večkulturnost v ministrstvu državnega tajništva. (Canadian Scene, 1217)

Baragovo stanovanje v Marquetteu - open house Hiša, v kateri je stanoval škof Baraga v Marquetteu, je sedaj v lasti Wilfreda Fleuryja. Za letosnji 88. rojstni dan je Fleury - s pomočjo Baragove zveze - opremil hišo z Baragovimi spominki. Na sam rojstni dan (29. avgusta) je povabil vse sosede in prijatelje, naslednja dva dneva pa je bila hiša odprta vsem Baragovim častilcem, ki so prišli tudi iz oddaljenih krajev.

Baragov dan 1987. Prihodnje leto bo praznovala država Michigan 150letnico obstoja. V zgodovini Michigana je igral Baraga veliko vlogo. Svojo škofijo je ustanovil prvotno v Sault Ste. Marie v ZDA. Prva leta je stanoval pri jezuitih, l. 1864 pa so pozidali škofijsko "palaco". Ta hiša je še edina, ki je bila zidana za Barago in ki še stoji. Letos so jo predstavili iz prvotnega mesta na Water Street področje, ki je določeno za ohranitev zgodovinskih stavb. Gostitelj Baragovega dne bo župnija Marijineg Imena. Točen datum bodo objavili v januarju.

Avstrijsko-jugoslovanska filozofska zveza je organizirala za konec oktobra v Zgornji Radgoni in v Bad Radkersburgu kolokvij Skupno v tradiciji avstrijske in slovenske filozofije XX. stoletja. Predavali so: Seppo Sajama (Finec) Vrednostna teorija Franceta Vebra; Johann Chr. Marek (Graz), Problem razmerja med duhom in telesom; Werner Sauer (Graz), Novokantovstvo in teorija konstitucije; Rudolf Haller (Graz), Kaj je skupnega Wittgensteinu in Weiningerju? Matjaž Potrc (Zadar), Intencionalnost pri Vebri; Wolfgang Gombocz (Graz), Ontološki ugovori proti Gettierjevemu veznemu pogoju; Nenad Mišević (Zadar), Očrt vzročne kompatibilistične teorije; Andrej Ule (Ljubljana), Vebrova kritika matematične logike in prvega slovenskega matematičnega logika Mihaela Markiča; Ivan Urbančič (Ljubljana), Temeljni motivi Vebrovega filozofiranja; Heiner Rutte (Graz), Novejše interpretacije Dunajskega kroga; Franc Jerman (Ljubljana), Pozna filozofija Moritza Schlicka. Razprave in debate so bile v angleščini in nemščini. Zanimivo je, da je postala Vebrova filozofija središče zanimanja sodobnih filozofov ne samo v Sloveniji, marveč tudi drugod (Graz in Turku na Finskem).

Ministry of
Citizenship
and Culture

Ministère des
Affaires civiles
et culturelles

6th floor
77 Bloor Street West
Toronto, Ontario
M7A 2R9
(416) 965-8098

6e étage
77 ouest, rue Bloor
Toronto, Ontario
M7A 2R9
(416) 965-8098

Dear Friends,

We are delighted to have this opportunity to send our warmest season's greetings to the staff and readers of Slovenska Drzava.

As this year draws to a close, our thoughts turn to all that we have to be grateful for - and there is much.

In the past year, we have been your guests at festivals, exhibitions and conferences. We have seen first hand how much time, energy and caring you have invested to make Ontario a home for all, a province where everyone is treated with respect and goodwill.

As ministers of the Ontario government, we have the special responsibility of working towards the ideal of full and equal citizenship for all.

From our travels throughout the province, however, we know that it is people like you who will make it possible.

We wish you the very best for a joyous and healthy holiday season.

Yours sincerely,

Lily Munro
Minister

Yours sincerely,

Tony Dupreht
Minister without
Portfolio

Nadaljevanje s str. 6

kali, temveč tudi med narodom. Vse to predstavlja v neki meri današnje srbsko "zapadnost". Srbi hočejo znova razviti podstavke 19. stoletja. Na univerzah so se naučili marksističnega dogmatizma in začeli vse kritično ocenjevati in sistematično delovati. Iz srbskih krogov prihajajo stvarni predlogi za preoblikovanje srbske in jugoslovanske krize. V vseh se zrcalijo zahteve po večji politični demokraciji, po nepolitičnim gospodarstvu in svobodni sodni upravi. V tem pa se začena drugi del žaloi gre. Ko iz Srbije prihajajo glasovi želja po sporazumu, se slišijo iz drugih republik protesti proti srbskemu hegemonizmu, dogmatizmu in srbski policijski miselnosti. V tem je tipični jugoslovanski paradoks. Med tem ko se perfektna Slovenija in manj popolna velika Hrvaška skrivata za nacionalizmi sta Srbija in tudi njena KPS prisiljena k "zapadnosti", da bi zmogla iti vstřic s svojim nacionalizmom. V tem se Srbija-Srbija v bodočnosti približuje bodoči Srednji Evropi, razmejitvi od današnjega sovjetskega Vzhoda".

Priredil erne

Hon. D. Crombie on Convention of CEPF.

22. novembra 1986 je Hon. David Crombie poudaril med drugim na konvenciji Kanadske etnične konfederacije v Torontskem Press clubu: "...I think the ethnic press provides a vital and important service to this country. People from almost every racial and cultural background can find a newspaper that gives information about their culture, their social concerns, and their interests..."

"...This information includes presentation of news and events outside our borders in a way that the mainstraem press could never dream of doing. Like the time Calvinist Contact, and a host of other Eastern European publications, reported on the events in cities like Toronto and Ottawa commemorating Black Ribbon Day..."

"...I know that at times it has not been easy, trying to make ends meet and overcoming some of the obstacles like burdensome postal rates which you have to endure..."

"...Canada is going to become increasingly multicultural, multiracial and multilingual and the ethnic media are going to have to find new and innovative ways of doing their job..."

"...I look upon you as one of my most important partners in reinforcing this multicultural, multiracial and multilingual identity..."

"...You probably know that I am responsible for the registration of new Canadian citizens. Well, in that role, I have notice something that is kind of ironic - I have noticed that our immigrants usually have better understanding of Canadian citizenship than those who have attained it by being born here. And you are the ones who promote this kind of awareness among newcomers..."

Levstik Vinko. Naš rojak, lastnik najlepšega hotela v Gorici, je bil izvoljen za predsednika hotelirjev v goriški provinci.

Vesel Božič in zadovoljno novo leto
žele
Somišljeniki slovenske državne ideje v
Clevelandu, USA.

Vesel Božič in zadovoljno novo leto
ŽELI
SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI
CHICAGO, ILL.

SLOVENSKA DRŽAVA:
eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

★ VESEL BOŽIČ
★ IN
★ USPEŠNO
★ NOVO
★ LETO
★ želi odbor
★ S. A. V. A.
★

Blagoslova polne
Božične praznike
in srečno Novo leto
želi
vsem prijateljem
in znancem

Jože Kavčič str.

252 Chantenay Dr.
Mississauga, Ont.
L5A 1E4

Voščila za BOŽIČ in NOVO LETO
ter najboljše želje za ureničenje slovenskih
ciljev pošiljajo somišljenikom v Sloveniji in po
svetu prijatelji v Washingtonu.

Vesel Božič in
zadovoljno Novo leto

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V
KANADI

KOMPAS EXPRESS
Slovenska Potniška Agencija

Peter Urbanc
Dr. Karel Žužek
Tel.: 534-8891

KOMPAS EXPRESS
635A Bloor St. W.
Toronto Ont. M6G 1K8

ŽELI VSEM ROJAKOM BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

Lastniki PLANINA RANCH
in SITZMARK SKI KLUBA

žele klientom,
prijateljem in znancem
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
in
SREČNO NOVO LETO

BLAGOSLOV BOŽIČNE NOČI
in
SREČNO NOVO LETO
želi

svojm članom in prijateljem ter vsem Slovencem,
ki so dobre volje, v domovini in po svetu.
Društvo slovenskih domobrancev

želi

Z. S. P. B. „TABOR“ v Torontu

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi
DRUŽINA KUK

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO
želi vsem Slovencem

Tone Ambrožič

861 College St. Toronto, Ont., M6H 1A1

Tel.: 531-1223

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem Slovencem
DRUŽINA
PETER PAVLIN

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi
DRUŽINA PEPEVNAK

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
in
ZADOVOLJNO NOVO LETO
želi

vsem prijateljem in znancem
DRUŽINA L. JAMNIK

**G. Anton in ga. Ana
Gaber, Chicago, Ill.**

želita vesel Božič
in srečno Novo leto!

Zadovoljen božič
in
veselo Novo leto
želi

ANSAMBEL KARAVAN

KLIČITE ANDREJA PAHULJE TEL. 255-4502

80-13th STREET, TORONTO, ONTARIO M8V 3H6

BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO

Vam želi

STAVBENO PODJETJE

F - F Construction Co. Ltd.

Lastnik A. FERKUL

183 BETA STREET, TORONTO M8W 4H5

• Tel.: 259-7334

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO

želi

VSEM PRIJATELJEM in ZNANCEM

PLATNAR BROS.
PLUMBING & HEATING LTD.

Metro Licence No. 176

43 ALGIE AVE., TORONTO M8Z 5J9

Tel.: Bus. 255-6144

Res. 255-6019

255-6406

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO

želi

vsem prijateljem in znancem

JOSE OSANA
CANADIAN
ACADEMY OF
MUSICAL SCIENCES
AND ARTS

731 Brown's Line,
Toronto

Tel.: 259-9182 — 255-3550

BLAGOSLOV BOŽIČNE
NOČI

in
SREČNO NOVO LETO

želi

Linden
RESTAURANT
Steak & Sea Food
Fully Licensed
Parking at Rear

Lastnika: Franc Tomšič

1574 The Queensway & Atomic Ave.

Tel.: 255-1496

**ŽUPNIJSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA**

*** SLOVENIJA ***

Vam želi

doma in po svetu!

**Blagoslovljen Božič
in
uspešno Novo leto**

618 Manning Ave. Toronto, Ontario M6G 2V9

*531-8475

739 Brown's Line, Toronto, Ontario M8W 3V7

*255-1742

PRI ŽUPNIJI SV. GREGORJA, HAMILTON

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO

Vam želi

**ANTON & SON'S
MEAT MARKET**

ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso in klobase ter tudi krvavice. Imamo na razpolago bučno olje in rogaško slatino. Pri nas tudi lahko kupite nove zmrzovane skrinje po najugodnejših cenah. Če pripravljate gostije, bankete ali slično, se priporočamo. Dostavljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah Vam napolnimo hladilnike.

633 VAUGHAN ROAD (na vogalu Oakwooda) Toronto

Tel.: 654-9123 — 654-9112

Vesele božične praznike in uspešno Novo leto želi

St. Joseph Press

340 Browns Line
Tel.: 251-1337 N. T.

VESEL BOŽIČ
in najboljše želje za uresničenje
slovenskih ciljev

želi

Delavni odbor za slovensko državno
gibanje

**VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO**

Vladimir Thakos

Campaign Freedom

ABN — CANADA

140 Bathurst Street, Toronto, Ontario, Canada M5V 2R3

(416) 863-6660

Slovenia

Recent events and present situation

Introduction

Slovenia is one of the constituent republics of Yugoslavia with a total population of 1,800,000 (8.5% of Yugoslavia), occupying 26,000 km² of territory and bordering on Italy, Austria, Hungary and the Republic of Croatia. All neighbouring states contain Slovenian populations, thus making the Slovenian national and cultural territory larger than that of the Socialist Republic of Slovenia (SRS). Before World War I, Slovenia belonged in its entirety to the Austrian part of the Austro-Hungarian empire. Thus, Slovenians always considered themselves to be part of Central Europe, not only in respect to their geographical position, but also through culture and religion. Traditional cultural ties, combined with the distinctiveness of the Slovenian language, set Slovenians apart from the other nations of Yugoslavia. While in the past Slovenians never reached independent statehood, nevertheless, they retained their cultural uniqueness and developed in their internal political affairs a democratic approach reflected in the existence of strong political parties covering the entire ideological spectrum from right to left. The economic resources of Slovenia are significant in their variety and almost amount to self-sufficiency, not only in agricultural products but also in minerals and energy. Slovenia is the most industrialized republic of Yugoslavia. It produces 22% of the GNP, shares 26% of total Yugoslav exports and contributes 32% of convertible currencies.

Illiteracy was eliminated by the beginning of this century and educational standards have been at par with those of Western Europe. It is significant that highly educated Slovenians prefer to emigrate to Central and Western Europe than to the other republics of Yugoslavia. Furthermore, they are conspicuously absent in some professions, such as the military and foreign affairs, while their presence is disproportionately high in medicine, banking, etc.

These characteristics are mentioned for better understanding the present situation in Slovenia and the problems currently facing Slovenians.

Short outline of the post-war period

The Communist Party of Slovenia (CPS) was the most faithful follower of the policies formulated by the Communist Party of Yugoslavia (CPJ), which in turn under Tito, until June 1948, obsequiously adhered to directives from Moscow. When the CPJ was expelled from the Cominform -- not for ideological disagreements but for economic insubordination -- it first had to fight off the Stalinists. Then to legitimize the retention of power, to justify itself ideologically, it came out with another interpretation of Marx: self-management, an idea ascribed to Tito, but in fact developed by Kardelj. Subsequently, a rapprochement with the Soviets occurred during the Khrushchev era. Since then the relationship has fluctuated with political opportunism. Even though the old-guard party members remain Stalinists at heart, as far as basic ideology is concerned, they nevertheless keep a healthy distance in respect to other relations with the Soviet Union. They realize that too close and overt collaboration might gradually produce among its cadre and subgroups (for instance, the military) an increased empathy for the Soviets, which in an appropriate moment might subvert the faction presently in power. Moreover, an open collaboration with the Soviets could also jeopardize economic and financial arrangements with the West and harm technological transfers, which give Yugoslavia an advantage compared to other communist countries, and their alleged independence would be tarnished in the Non-Aligned Movement. The majority of Yugoslav communists realise that their interest in retaining power lies in balancing reasonable good relations with the East and the West. Naturally such a position enables them to blackmail both, particularly the West, which fears the Soviets getting a direct access to the Adriatic and Mediterranean.

In the late sixties and the first half of the seventies Yugoslavia received generous loans from financial institutions in the West, with most of the support from the USA. To a great extent this borrowed capital was invested, for political reasons, in underdeveloped areas, which however had no qualified labour force nor pertinent raw materials. These political enterprises, which temporarily provided some local income, eventually turned out to be unprofitable and became a burden on the economic system as well as on society. While the relative prosperity lasted, internal propaganda ascribed it to the viability and superiority of the unique socialist economic and political system. Moreover, as long as the economic climate was favourable, the Party could afford to relax somewhat the traditional communist harsh treatment of its opponents. This gesture was also designed to promote, on the international level, the image of the Yugoslav system as "communism with a human face."

Early in this decade -- and not without coincidence, soon after Tito's death -- the moment of truth arrived. Yugoslavia, which by then had accumulated more than \$30 billion of debt, found itself in dire financial straits, from which it could be saved only by understanding foreign creditors. Ironically enough, nobody knew the exact amount of the total debt. To disentangle the accounting, a New York firm was engaged by the creditors and imposed upon the debtor, who was also forced to introduce economic measures which, under slightly different circumstances would be considered as "imperialistic interference."

The economic consequences of the financial constraints were politically traumatic. Ensuing hyperinflation and concomitant unemployment created an atmosphere which enabled the population to start asking publicly the governments, central as well as republic, questions which would have been unthinkable only a few years earlier.

It should be noted that the Yugoslav constitution, passed while Tito was still alive, created substantial decentralization. It recognized national and historic territories, thus allowing, --under the all-embracing and exclusive tutelage of the Communist Party of course-- a significant differentiation in regional economic development, cultural and educational affairs, as well as in relation to religion.

In the post-war period Slovenia underwent several waves of strict application of marxist theories. Immediately after the war, under Kidric and Kardelj, Slovenia had been transformed into a soviet type society and economy with greater harshness and speed than the other republics. The pressure relented in the sixties when closer ties were established with the West and when Yugoslavia developed its own interpretation of Marxism. People in the western part of Yugoslavia were, through their traditional ties and through the communication media, able to observe the working of democracies in Italy and Austria. The communists of Slovenia and Croatia welcomed the loosening of the reins from Belgrade, allowing a more open type of government. When, in Tito's view, this relaxation went too far, he purged the two parties in 1972 to the extent that, particularly in Croatia, they have not recovered to this day.

Problems facing Slovenia Today

The economic problems of Yugoslavia are felt more deeply in Slovenia than in the other republics. This is for two reasons. Firstly: Slovenia enjoyed the highest standard of living -- its per capita income is three times that of

Macedonia-- and was therefore more disposed to a decline; secondly, the measures imposed by the IMF and foreign exchange regulations particularly harmed the complex, high technology industries of Slovenia, with their greater dependency on foreign material. Moreover, centralized handling of foreign exchange settlements and of import permits, with all bureaucratic delays and political interferences, depressed Slovenian industries which were earning a disproportionately large portion of the total foreign exchange revenues.

It appears that the current economic decline in living standards in Slovenia will continue to contribute to a bad feeling about the other republics, not only among the population at large, but also among a sizeable number of Party members who are divided into centralists and nationalists. In this situation there are very few definitive statements forthcoming from anybody in responsible position. It is interesting to note that Slovenian newspapers abound with articles dealing with current economic affairs, some with a depth to be admired, particularly when they discuss the alternative solutions at their disposal. In order to achieve efficiency in the system, the experts suggest changes which imply the introduction of free enterprise and of personal freedom.

Reduction and repayment of external debt depend presently on a positive international balance of payments. The state has neither foreign reserves nor is it prepared politically to allow a further deterioration of the standard of living, should domestic expenditures be diverted to pay for external debts. To alleviate partially this unpalatable situation, trade with eastern block countries, particularly the Soviet Union, has been increased, though it is based mainly on the barter system. There is some apprehension about this switch in trade, as it could lead to or force closer political ties.

The recent Congress of the CPJ at the end of August 1986, a quadrennial event which this year coincided with a substantial reshuffling in the governments at all levels, was dominated by economic discussions. Divergent views have always been under the surface but nobody has risked forcing a show-down. Consequently, specific or new decisions were avoided and replaced by verbose exhortations for increased productivity through a more thorough application of self-management. Three months after the Congress, party newspapers admit that nobody follows directions and that inflation continues unabated at 85 per cent.

Education and Culture

The Party continues to have complete control over education, which is based entirely on marxist ideology. All primary and secondary school teachers have to be party members. Consequently, the majority of younger people has no broad knowledge of the social sciences or philosophy. For instance in history the emphasis is on the post-war years and on extolling the "gains of the national liberation struggle."

Two years ago the CPJ prepared a draft proposal for a complete revision and standardisation of pre-university education to be applied over the whole territory of Yugoslavia. The plan was prepared secretly in Belgrade and was inadvertently leaked to the public. The impact of the proposed plan would be particularly devastating for Slovenia, since it proposed reducing the teaching of those subjects which constitute the formational basis of national consciousness: language, literature, national history and geography, etc. The proposals, not very different from the oppressive educational measures Slovenians endured under the German, Italian and Hungarian expansionists, struck the national nerve with its underlying objective to gradually abolish existing nationalities and fuse them into a new "Yugoslav nation". For practical purposes, this would amount to a cultural and political hegemony by the southern part of Yugoslavia, and cultural suicide for Slovenians. This plan reflects one of the tenets of Marxism: abolition of nationalities. Reaction to the plan in Slovenia was swift and decisive, particularly since Slovenians have become aware recently of the insidious demographic and cultural infiltration from the South. Protests and discussions raised other related issues which have irritated Slovenians more than the other nationalities (centralized censorship of Slovenian publications printed abroad, deposits for travelling abroad, delays in publishing books that touch on official taboos, etc.).

Though discussed at the June party congress, where Slovenian delegates argued that individual republics have exclusive constitutional jurisdiction in matters of education, the issue of a "core programme for education" remains unresolved. Even if Slovenians win this battle, the tension with the rest of Yugoslavia will persist. Slovenians will be depicted as separatists, since in this matter they even lack the support of those southern groups which otherwise advocate and fight for freedom.

Political Issues

At a two day symposium of Slovenian writers in January 1985 over twenty speakers directly or indirectly criticised practically all tenets of marxism, particularly those affecting individual freedom. Past examples used to illustrate the deception and falsity of the Party and its brutal treatment of the opposition were numerous. These included: the deception perpetrated during the war on some political parties to accept the "leading role" of the communists and the ruthless elimination of these parties after the war; the secret massacre of 12,000 communist opponents immediately after the war (never officially or publicly admitted this event was covered in Nikolai Tolstoy's recently published *The Minister and the Massacres*); the perversion of the judicial system by the 1948 execution of eleven party members for alleged collaboration with the Gestapo while inmates in the Dachau concentration camp, and inaction to rehabilitate them when the contrivance was exposed; the brutalities committed in the concentration camp of Goli Otok on those party members who did not immediately switch their loyalties from Stalin to Tito when the latter was expelled from the Cominform in 1948; censorship of publications which directly or indirectly reveal taboos established by the Party and the unavailability of documents relating to important war-time and post-war historical events of which heretofore only the official interpretation has been available.

All these demands put the Party, particularly the old guard, on the defensive and provoked the news media in the other republics to criticise Slovenians. The debate was noticed and followed by leading Western newspapers. Such international attention is always far more irritating to the Party than serious provocations in the domestic press. International coverage of Yugoslavia was extensively manipulated by the Party during the war. However, in recent times honest investigative journalists have uncovered much hidden misconduct in public office, connivances and criminalities. The present international attention to Kosovo and Slovenia is an embarrassment to the Party, especially in view of past claims that Tito had solved the problem of several nationalities living in one state.

Another incident which recently increased suspicion in other republics about the orthodoxy of Slovenians, were proposals put forward by the youth section of the CPS suggesting that the Yugoslav armed forces be abolished or that at the least military service be substituted by other work, and that celebration of Tito's birthday be done away with. Of course, these proposals were all defeated.

Some observers see in these proposals and events an analogy with the situation in Poland in the early 1980s. While it is true that in both cases the economic situation triggered a questioning of the system and that the national existence is at stake, it can be said that Slovenian opposition to the regime does not show any structured or permanent organizational form. In Slovenia, the main thrust for openness in government and freedom for the individual comes from intellectuals, though Slovenian workers have started to demand that the right to strike be legalized. Moreover, Slovenians are deeply concerned about the cultural and political sovereignty of their co-nationals in the neighbouring states; this is evidenced by frequent mentioning of the "Slovenian Cultural Territory". The orientation of Slovenians toward Europe is something that very much disturbs republics which traditionally played significant roles in the Balkans. While Slovenians are afraid of "Jeruzelski's solution", i.e. a military coup, others in Yugoslavia might relish the idea.

Nadaljevanje s str. 10

At present, it appears that the CPJ and the CPS are willing to suffer a substantial amount of criticism so long as it does not threaten their power by coalescing into an organized opposition party.

Relation to Emigrants

Up to the mid 1950s, Slovenian post-war emigration had an ideological and political background. In recent decades Slovenians have left their country for economic reasons. Immediately after the war the regime established under the auspices of the Socialist Union of Working People of Slovenia, an auxiliary CPS mass organization, a special institute to concern itself with Slovenian emigrants -- "Slovenska Izseljenska Matica" (SIM), the Slovenian Emigrant Association. This organization which purports to be dedicated to cultural exchanges, is in fact an extended arm of the Party. Actively engaged in spying on emigrants, it reports to the Yugoslav Secret Police UDBA all, even trivial, activities. The thoroughness of their surveillance is evidenced by accounts of returning visitors who are surprised at the detailed knowledge the Secret Police has about every Slovenian individual in Canada and the USA. Some of the agency's recruits have been given financial support to start legitimate businesses, which then serve both as covers for their activities and as revenue gathering sources.

SIM and its agents is presently trying to infiltrate existing ethnic organizations, church committees, financial institutions and sport clubs. It is also engaged in collecting money for ostensibly charitable purposes (in 1985 this involved a fundraiser to provide Ultrasound equipment for the Oncological Institute in Ljubljana) and in presenting itself as the representative of all Slovenians at government departments, e.g. Secretary of State and even the Prime Minister's Office. SIM's prime aim of consolidating all organizations under communist control is facilitated by the fact that though many people are aware of these clandestine operations, they are afraid of receiving a black mark in the UDBA's or consulate's records. Particularly vulnerable are those who visit their homeland. Surveillance by Yugoslav agents is more pervasive than the Canadian or US authorities realize.

Two years ago the Yugoslav regime introduced two new bureaucratic provisions for better controlling emigrants. Anyone born on the territory of present day Yugoslavia can obtain an entry visa only at the Yugoslav consulate in their country of residence. Evidently it is the consulate or embassy which keeps up-to-date information on each emigrant. The purpose of this regulation is to assist in deciding whether a visa should or should not be granted and to alert the UDBA in Yugoslavia. Secondly, visas are issued only for ^{ONE} entry. Visas for more entries can be obtained only at the local office of the Interior Ministry, where the applicant is invariably submitted to quite extensive questioning. This procedure usually ends with the suggestion that, as one is still considered a Yugoslav citizen, one should avail oneself of a Yugoslav passport. Reporting the presence of a visitor is a mandatory responsibility of

the person giving shelter.

The Yugoslav regime also employs SIM's emissaries and agents for technological espionage, not only to benefit its own industrial enterprises but also to pass this information on to other East European countries, including the Soviet Union. It appears that the Canadian and US authorities are not overly concerned with these activities since they are not of a terrorist nature.

Attitude of Canada and the USA vis-a-vis the above issues

On the surface it appears that Canada and the USA are not overly concerned with events in Slovenia and Yugoslavia. This is perhaps appropriate at this stage of development. However, given the diplomatic and economic clout the two countries have with the relatively fragile regime, they should seek better protection for their citizens of Yugoslav origin against the chicaneries of the Yugoslav authorities.

In conclusion one cannot help but mention the existence of common fallacies based on ignorance of the following factors, by those who should know better:

- a general awareness that "Yugoslavia" is a recent creation (1928); that it consists of several nations with distinct languages, cultures and economies; that it was formed in haste following the collapse of the Austro-Hungarian empire by a collection of small nations fearing the aspirations of neighbouring states for their territories. The latter is not the case today. Equating a state with a nation is a root cause of many wars.

- in order to keep the Soviets from the Adriatic it is necessary to maintain the indivisibility of Yugoslavia, as is being done presently with generous loans. The opposite is in fact true, as internal division invites intervention and subjugation.

- "Belgrade Myopia" suffered by foreign representatives continually subjected to a unitaristic bias in interpreting events and to refined brainwashing by trained party propagandists.

- the myth that the prime objective of Tito and the communists was to fight the occupator and that they were really "our gallant allies".

In the long run, Canada, the USA and all Western democracies should follow keenly the developments in Yugoslavia and be up-to-date even on regional peculiarities. Only in this way will wrong decisions and accompanying tragic consequences be prevented. The enormous tragedy resulting from the ignorance, naivety and lack of basic foresight with which the Western powers approached the Yalta Conference should serve as a lesson on how not to intervene when the life and death of other nations is involved.

Pevski zbor Slovenska pesem iz Chicaga želi blagoslovljen Božič in veselo novo leto. Naj živi slovenska pesem!

Vesele božične praznike in zdravo ter zadovoljno novo leto želi prijatelj iz Chicaga

Vesele božične praznike in zdravo ter zadovoljno novo leto želi duhovniki in sestre pri fari sv. Štefana v Chicagu. Pater Trpin, župnik in Pater dr. Kalist Langerholz in Pater Kristan Gortečnik, pomočnika.

Vesele božične praznike in zdravo ter zadovoljno novo leto želi prijatelj iz Chicaga

Vesel Božič in srečno novo leto želi A. A. Enterprises, Lemont, Ill. 60439

Dr. Lojze in Krista Arko z družino želi vsem božjega blagoslova za Božič in sreče v novem letu.

Slovenska Radijo oddaja v Chicagu želi milosti polne božične praznike in srečno Novo leto vsem Slovencem, posebno še poslušalcem. Radijska postaja WCEV 1450 AM. Poslušajte program ob petkih od 7:05 do 8:00 zvečer.

Vesele božične praznike in zdravo ter zadovoljno novo leto želi prijatelj iz Chicaga

Fara sv. Jožefa v Jolietu, Pater Anastazij, župnik, želi vsem blagosloven Božič in srečno Novo leto.

Glavni urad Slovenske ženske zveze, 431. North Chicago St., Joliet, Ill. želi vsem Slovencem srečen Božič in veselo Novo leto.

Vesele božične praznike in zdravo ter zadovoljno novo leto želi prijatelj iz Chicaga

Vera in Lojze Gregorich in družina žele vsem vesel Božič in srečno novo leto.

Dr. Lily Munro, Ontario minister za Državljanstvo in kulturo je bila sprejeta kot častna članica ontarijske etnične tiskovne zveze. To zadevno plaketo je izročil predsednik iste Vladimir Mauko

(urednik našega lista). To članstvo je sprejela ob priliki konvencije Kanadske etnične tiskovne federacije v prvi polovici novembra letos. Foto: Bill Lanning

Ameriška odlikovanja. Ob priliki proslave stoletnice odkritja kipa Svobode na otoku Ellis pred newyorškim pristaniščem je odbor te proslave pred kipom Svobode 27. novembra letos odlikoval 80 poznanih in zaslužnih Amerikancev iz vseh poročij ameriškega življenja. Predlaganih je bilo 15000 kandidatov.

Med nagrajenci je naš veliki rojak, prijatelj in dolgoletni naročnik SD, bivši senator, Frank Lausche, na žalost pa je označen kot Jugoslovan in dr. Mate Mestrovich, ki je pravilno označen kot Hrvat.

BEOGRAD, 30. oktobra - Po vesteh, da smo za prehrano 22 milijonov Jugoslovanov do prihodnje žetve že uvozili 300.000 ton pšenice, pogajajo pa se o uvozu še 500.000 ton, je slišati, da iz te pšenice ni mogoče peči kruha. Ker je slabše kakovosti, kot predvidevajo jugoslovanski standardi, so uvoz najprej prepovedali, nato pa so ga na ponovno zahtevo odobrili, piše današnja Borba.

● Kaj nam pomaga, da smo to pšenico dobili poceni, po 80 do 90 dolarjev za tono, ko pa smo v resnici kupili - »smeti«! pravijo na tehnološki fakulteti v Novem Sadu. Poudarjajo, da ZDA, ki trenutno ponujajo svetu 50 milijonov ton trznega presežka, verjetno ne bi mogle prodati te pšenice nikomur, razen jugoslovan-

skim trgovcem. Zato se zastavlja vprašanje, ali je bilo v teh časih devizne nelikvidnosti in boja za preživetje res treba v ta namen zapraviti okoli 270 milijonov dolarjev, povrhu pa napovedujejo, da bomo kupili še 500.000 ton, za katere bo treba odšteti še okoli 400 milijonov dolarjev.

delo okt. 31., 1986

Zanemarjena hišna peč je lahko nevarna

Najboljši način zagotovitve, da je vaša hišna peč varna, če jo pustite pregledati na vsake toliko časa po priznanem segrevalnem dobavitelju. Hiter pregled lahko pokaže majhne probleme, ki lahko postanejo sčasoma veliki problemi.

Zamašen dimnik ali pokvarjena hišna peč lahko povzroči resne ogrevalne probleme in celo smrt, če pokvarjenost povzroči, da se karbon monoksid prazlije po vaši hiši. Tudi se lahko zgodi, če ni dovolj hišnega zraka za potrebno hišno izgor evanje in iz črpani plini ne morejo

doseči izhod iz vašega dimnika, kar povzroči da se ti plini razlivajo po vaši hiši. To se lahko zgodi v času, ko so vključeni v delo vaš kamin in tudi drugi kuhinjski ali hišni odvajalci zraka.

Če ste lastnik hiše je vaša dolžnost da je vaša hišna peč vedno v redu. Varna hišna peč napravlja vašo hišo bolj zdravo prebivališče.

Za nadaljne informacije kličite vašega dostavljalca naravnega plina, olja, ali propana. Ali pa, če kličete priznanega segrevalnega dobavitelja.

A message from the Fuels Safety Branch of the Ministry of Consumer and Commercial Relations.

Ministry of Consumer
and Commercial Relations

Ontario

Minister, Hon. Monte Kwinter
Premier, Hon. David Peterson

O osebni iniciativi in rehabilitacija kapitalizma

Dilema svobodne, privatne ekonomije nasproti kolektivistične je stara vsaj 2000 let. Že stari Grki so o tem debatirali. Vendar z izjemo malih poskusov v okviru verskih sekt in redov kolektivizem v večjem obsegu ni bil otipliv vse do 20. stoletja. Razgovor prednosti enega načina pred drugim je bila silno oster v 19. stoletju. Razlog je bil v velikih pomanjkljivostih in zlorabah kapitalizma v njegovi prvotni primitivni obliki. Nenaden skok iz feudalizma v svobodno privatno podjetništvo je bil težak. Zakonodaje, ki bi preprečila zlorabe še ni obstajala. V tej prvi primitivni dobi kapitalizma je zato bilo pričakovati poživitev kolektivistične ideje. Pojavile so se najprej razne socialistične teze in končno komunisti s Karlom Marksom na čelu.

V Sloveniji v času do prve svetovne vojne vprašanje gospodarskih smeri ni bilo akutno. Industrija je bila šele v povoj, izkoriščanje se je pojavilo na ravni kmetijskega sektorja. Kot protiutež izkoriščanju v tej dobi moremo Slovenci pokazati lep in močan razvoj združne misli. Tu so slovenski

duhovniki in z njim povezana stranka opravili veliko in častno delo. Liberalci so se držali trgov in mest, kjer so se zaznamovali prvi začetki obširnega trgovanja, bančni zavodi in že nekaj industrije.

Z zaključkom sovjetske revolucije je sovjetska država bila prva država, ki je v celoti uvedla kolektivizem. Svet je bil radoveden kako se bo obnesel. Slovenija je bila med obema vojnoma zelo prežeta v študiju, načrtih kapitalizma, nasproti socializmu. Komunisti so bili maloštevilni. Liberalci so bili manj v teoriji bolj pa v praksi na strani kapitalizma. Katoliška stran se je nagibala k kompromisu. Upoštevala je nauk cerkve, še posebej so bili aktivni v tej smeri krščanski socialisti. Skušali so diskreditirati kapitalizem in stranko, ki ga je zagovarjala. Zadeva je bila bolj teoretskega kot praktičnega pomena. V Sloveniji je bil ekstremni kapitalizem komaj kdaj poznan in delitev prebivalstva na buržoazijo in proletarjat je komaj bila v prvih razvojih. Kapitalizem so kritizirali povsem neobjektivno

in smešno. Dr. A. Ušeničnik je v svoji knjigi Socialno vprašanje (Ljubljana 1925) navajal očitke: "Liberalizem zagovarja, da mora denar nekaj nesti, zagovarja dobiček - posledica pa je zbiranje kapitala v bankah. Liberalizem zagovarja oduševstvo: npr. bančne obresti po 5%! Kapitalizem odklanja vsako omejitev s strani človeških in božjih zakonov. Gornje pretirane, smešne argumente proti kapitalizmu so pač prinesli ven nasprotniki, ki so upali oznanjati svoje ideje in načrte. To so skušali doseči s taktiko, da so kapitalizem skušali spraviti na isto raven kot komunizem. Katoliška stran je poudarjala papeške enciklike, ki pa niso prinesle zadosti podrobnosti. Samo spoštovanje človeške osebe, zahteva po primerni plači, omejitev osebne lastnine iz vidika neke splošne družbene koristi itd., komaj zadostuje za usmeritev gospodarstva. Vsekakor Slovenci imamo za seboj preko 41 let komunizma v sedanji republiki Sloveniji. Rezultat je tak, da je ozdravil in prepričal domala ves narod, vključno dober del komunistov, da se tako naprej delati ne more. Zadeve so se sedaj tudi v svetovnem merilu izkristalizirale. Komunizem in socializem, diktatorski ali demokratski sta odpovedala na celi črti. Glavni dokaz za to

je seveda SZ, sateliti in tudi SFRJ. Izkazala se tudi ni vmesna kombinacija znana pod intervencionizem. Država intervenira, kontrolira in podpira; tipičen primer je Francija, Danska, Švedska, Kanada, Argentina itd. V tej zvezi je napisal izredno zadevo dr. Marko Kremžar, načelnik SLS iz Buenos Airesa. Knjižici je dal naslov nič manj kot Pot iz socializma (B. Aires 1986). V svoji tezi Kremžar odklanja vsako mešanje države v ekonomijo in ji celo osporava pretiran poseg na socialnem polju. Krasni argumenti so vredni prevoda v kak svetovni jezik, npr. angleščino. Pri vseh napakah, ki jih je Reagan napravil, je njegova ogromna zasluga, da je znal poslušati izvrstne svetovalce v gospodarstvu. Za geslo si je postavil in deloma že izvedel: država ven iz gospodarstva, ven iz nemogočih kontrol. Država naj samo kontrolira in preprečuje zlorabe delodajalcev in sindikatov. Razvoj mu je dal še nekakšen prav, inflacija je padla od 13% na 3%, brezposelnost na 7%, obresti na izpod 10%. Ako USA ne bi imela takih strašnih oborožitvenih stroškov bi z lahkoto bilancirala državni proračun. Prišlo pa bo tudi do tega, ali z znižanjem stroškov, ali z reorganizacijo obdavčenja. Pomislimo da je bencin v USA komaj tretjino

cene kot recimo v Italiji ali Franciji. Samo Amerikanci lahko odštejejo hipotečne obresti od dohodka. Samo te dve postavki bi mogle zmanjšati današnji državni deficit.

Vzor modernega kapitalizma so recimo države, ki nimajo surovin, naravnih zakladov, in so bile brez večjega kapitala in z množicami revnih beguncev. Tu so mišljene Singapor, Južna Koreja, Taiwan in predvsem Hong Kong. Iz največje revščine so s klasičnim, svobodnim odprtim kapitalizmom izredno dvignile življenjski nivo celotnega prebivalstva! Prehiteli so mimoregre cel kup evropskih držav.

Za bodočo svobodno Slovenijo je moderni kapitalizem edina in najhitrejša rešitev. Narobe nam hodi samo ena lastnost. Med nami je silno ukoreninjena nevoščljivost. Silno se bojimo, in to v republiki še danes, kljub temu, da žive tako borno, da ne bi kdo na naš račun obogatel. Med izseljenci Slovenci je te grde poteze manj. Slovenski gospodarstveniki v Argentini, Kanadi, USA in drugod po svetu, milijonarji, pomenijo neko pozitivno srbliko. Pri njih se da dobiti marsikaka služba, in podpirajo slovenske kulturne in verske ustanove. Ako izvzamemo to grdo ne-

Popravljamo krivico!

Leta 1980 je v celovški Mohorjevi izšel roman Križ s križi, delo pisatelja V. Polanška. Knjiga je zbudila med izseljenci dosti nejevolje, ker je pisatelj dolžil slovensko opozicijo, da je kriva državljanske vojne. Protest in odgovor na to hudo in krivično obtožbo je potem Mohorjeva objavila.

Vsa zadeva je šla naprej s preveliko ostrino, ker končno junak romana je bil partizanski simpatizer, Korošec, ki je nič manj kot še marca 1945. prisegel v nemški delovni službi zvestobo Hitlerju in nemškemu orožju. Mohorjeva je potem za neki drugi roman Polanšku podelila književno nagrado, darilo Korošca. Tudi zato je bilo dosti negotovanja, komaj upravičenega.

V izseljenstvu ni bilo komentarja za naslednjo Polanškovo knjigo Bratovska Jesen, roman na 500 straneh, tiskan v koroški levičarski tiskarni Drava. V tej knjigi opisuje pisec na široko politične razmere na Koroškem pred vojno in pa še posebno v podrobnosti nastanek, razvoj in delovanje slovenske "revolucije" na Koroškem. Pisatelj je bil več kot poklican zato. Živel je na področju Ž. Kaple, centra razvoja partizanstva na Koroškem. Končno je bil sam strašno osebno prizadet z nemškimi represalijami 1943-45. Njegova ostra in točna opazovanja za to težko dobo so naslednje:

Ko so po vstopu Nemčije v vojno l. 1939 prišli v Slovenijo koroški dezertjerji kakih 20 do 30 po številu, jim je šel najbolj na roko nihče drugi kot njih koroški rojak dr. Gregorij Rožman. Skupaj s koroškim klubom jim je preskrbel dokumente, denarno pomoč in celo delo na cerkvenem imetju v Gornjem Gradu. Ko je bila napadena Jugoslavija aprila 1941, je ta pomoč odpadla, ker so se ti Korošci razpršili.

Partizansko borbo pri vseh simpatijah Polanšek označi z vojaškega stališča, komaj pomembno. Vsekakor, rezultat kakršen je že bil, ni bil v nobenem pametnem razmerju z žrtvami. Povsem kot v centralni Sloveniji, ali še bolj, je bil celotni poudarek na politični organizaciji, na obveščevalni in kurirski liniji in pa seveda na VDZ (Vojska državna varnosti). To je bil eufemizem za OZNO. Ta je bila tudi na Koroškem povsem domena partije, tajna - vsevedna in vsemogočna. Polanšek je v knjigi do VDZ povsem negativen. Ko njegov junak Matevž protestira: "Revolucija pa ni po mojem, da vsak pobija po svoje" je dobil odgovor "Pomagaj boš, dokler je še borba, da se revolucija izvede do

konca. Nova družba ne more nastati brez revolucije." Kot je bilo v navadi v KPS, je ta idealist Korošec dobil nalog da likvidira. Najbolj grozni primer hitre obsodbe mogoče (št. 262-II) je bil nemški dezertjer Slovenec, ki se je skrival v bunkerju. Upal je dočakati zdrav konca vojne, pa ni računal, da revolucija mora imeti mlade orožja sposobne moške, v svojih vrstah ali pa jih likvidira. Polanšek pravi: par likvidacij mladih deklet ni bilo drugega kot pod krinko izdaje izvedeno posilstvo deklet. Dve dekleti je VDZ tako mučila, da so jih likvidirali. Čeprav sougotovili njih nedolžnost, jih niso mogli take spustiti med ljudi. Pred leti je I. Pust avstrijski celovški časnikar, Slovencem nenaklonjen in krivičen, napisal knjigo Rdeča zvezda nad Koroško. Opisal je kakih 60 mučenj in likvidacij v tisti težki dobi. Nekaj teh primerov omenja Polanšek sam in, začuda, jih ravno tako kot Pust ne odobrava, mogoče v malo drugačni doliki, toda pomen je isti.

V knjigi pravilno Polanšek obsoja Slovence, ki so člani Gestapa in mučijo naše ljudi, nikjer pa se nič ne dotakne slovenske demokratske opozicije. Kot socialist, je par omemb socialne revščine v bivši Avstriji. To zveni pa vse skupaj neprepričljivo. Še posebej velja to za danes, ko imamo iz perspektive revolucije strašno ironijo: v Sloveniji, kjer je revolucija zmagala imamo cel kup simoraštva, v Avstriji, kjer je ostal isti ekonomski red, kot pred vojno pa je blagostanje. Koroški delavci najnižje kategorije imajo večje plače kot slovenski direktorji! V očeh podpisanega je V. Polanšek zelo blizu resnici. Re-

volucijo je na Koroškem postavil v pravi okvir. V primeru z nekaterimi deli v izseljenstvu, je pravičnejši do dogodkov 1941-45. Kar je še več večje vrednosti do tega prepričanja je prišel brez sam in neprisljano. Tako imamo paradoks, da je bližje do stališča slovenske opozicije, prišel človek iz kroga slovenske levice, kot je to slučaj z ljudmi iz kroga katoliškega tabora na Koroškem. Vsi se še spominjam o izjavi predsednika NSKS, ki se je odpovedal povezavi z ameriško-slovensko emigracijo in ko je izpovedal svojo nezainteresiranost, kakšen režim vlada v Sloveniji. Tudi letošnji obiskovalec Argentine, urednik Zvona in ravnatelj gimnazije dr. R. Vospernik v "Kleine Zeitung" (Celovec 2. X. 86) ni posrečen, ko govori o napakah opozicije za časa okupacije brez, da jih točko popiše. Tudi postavka, da je opozicija proti svoji volji sprejela pomoč od nemškega okupatorja in češ, da je ta tragična miselnost še zelo močna v starejši generaciji, ni pravilna, pa če še tako dobro mišljena. Vospernik tu ponavlja one splošne, neutemeljene in nedokazane obtožbe. Izkazuje neko usmiljenje do nas, ki ga mi ne maramo. Odkritost in precizirana kritika je tu na mestu, drugače smatramo to zelo blizu hinavščine in obrekovanja.

Mnogokrat do naših koroških bratov delamo krivice tudi mi v izseljenstvu. Tako smo pokojnega Polanška po knjigi Križ s križi povsem odpisali. To se je izkazalo ne samo nekrščansko ampak tudi netaktično. Najlepši dokaz je ta Bratovska Jesen. To danes podpisani s tem člankom popravljaja. Dr.

Peter Urbanc

Grešna dedščina

Pristavski

Svetovni tisk je že poročal o edinstveni sodbi ki jo je zvezno sodišče v Bs. Airesu izreklo z dosmrtnimi ječami in drugimi kaznimi nad šefi bivših vojaških vlad. Slovenski zdomci, ki smo zaradi demokratske miselnosti in izdaje zaveznikov zapustili domovino v boju proti komunizmu, sprejemamo zvezno sodbo kot dejstvo. Bog daj, da bi demokracija vzdržala in združila vse argentinske stranke in ne zašla v fraudizem s psihologijo množic in posameznikov, ke ne znajo pravilno ocenjevati jasne sodbe. Slovenski domobranci se takih metod nismo posluževali niti v revoluciji, ki je bila prava izsiljena vojna. Neresna demokracija je po mojem skromnem mnenju vedno velika nevarnost za diktaturo. Osvoboditelj general San Martin, Bolivar, Alvear, Irigoyen in drugi argentinski rodoljubi so iskali ko Peron in sedaj dr. Alfonsin narodno enotnost. Spomnimo se le akcije Libertadore, revolucije, ki je zmaknila z oblasti Perona. Vsi so iskali tretje osebo, nekateri morda resno narod. Po 37. letnem življenju v Argentini sem kot časnikar prišel do zaključka, da v politiki ne moremo nikoli istovetiti z narodom najbolj izkušenega politika in narodnjaka z množico. Slovenski zdomci, ki smo v večini že argentinski državljani, se želimo narodno enotnost, več patriotizma in mnogo več krščanskega razumevanja za vso preteklost. Ta je bila huda, v mnogočem zgrešena. Zaradi teh grehov pa mi in argentinski narod uživamo svobodo. Brez zmage vojske bi mi in narod danes ne živel v demokraciji. Vsaka revolucija žre svoje začetnike in zapušča rane. Dolga leta se te ne bodo začelile v naši ljubljani deželi. Ar-

gentinska bodočnost je samo v patriotizmu, pravici in uspešni delavnosti. Vsa zunanja finančna pomoč in razumevanje za odplačilo dolgov ne bo prinesla blagoslova, če narod in politični voditelji ne bodo edini - vse za srečo, svobodo in boljšo narodno prihodnost.

Podpora režimu. Po skoraj dve letih nabitiranja po vsej Kanadi, so končno zbrali vsota 130 tisoč za medicinski aparat v Ljubljani. Akcija je zbudila dosti hrupa. Človek se vpraša zakaj naj izseljenci, ki so zaradi "socializma" morali zapustiti Slovenijo sedaj podpirajo ta politično ekonomski sistem? Zgleda kot da bi božal roko, ki te je tepla. S takimi akcijami se samo zavira nujen preokret v privatni sektor in večjo svobodo doma. Pomagala akciji tudi niso dejstva, ki darovalce postavijo v smešno luč: v dobi nabirke je šel sličen aparat v Slovenijo v južno republiko kot darilo, v komunistično Nikaraguo je bilo poslano iz SFRJ darilo vredno 3 milijone dolarjev, med ostalim tudi medicinski aparati in končno samo nekaj mesecev nazaj je SFRJ kupila od USA za 240 milijonov pšenice. Izkazalo se je, da so kupili kvaliteto, ki bo komaj dobra za hrano živini. Nekdo zelo blizu vlade je moral zaslužiti na desetine milijonov! V Kanadi je nabiral denar za aparat Frank Kukovica iz St. Catharines, zelo uspešen izseljenec s krasno kmetijo iz njegovega razgovora, Ned. Dnevnik 6. nov. t. l. povzamemo: V Kanado je prispel l. 1951. Takrat je prehod preko meje bil že smrtno nevaren. Tito je takrat še ukazal streljati na ubežnike. Njegova slika, tako poroča Dnevnik, je na častnem mestu pri Kukovici. Čudno, da je smatral Kukovica to nabirko sploh potrebno ko zaključuje: "Marsikaj se je spremenilo. Mi smo odšli iskat Ameriko, zdaj pa jo imate doma".

Zdaj obstoja nova Ontarijska zakonodaja, ki daje delavcem večje možnosti varstva proti strupenim surovinam.

Če delate v pisarni, v rudniku, v tovarni ali v delavnici, ste lahko pri tem izpostavljeni nevarnim surovinam brez vaše vednosti.

6. novembra je ontarijska vlada postavila nova pravila, ki bodo stopila v veljavo 6. decembra 1986. Ta nova odredba določa večjo varnost za vsakogar na delovnem mestu na dva načina. Prvič, vpostavlja legalne omejitve proti izpostavljenju za več kot 600 različnih strupenih surovin. In drugič, zahteva da je ta izpostavitve strupenim surovinam na delovnem mestu znižana s pomočjo tehničnega nadzorstva, kot so izboljšane ventilatske naprave namesto uporabljanja dihalnih naprav.

Če želite listo takih surovin in informacije glede izpostavitvenih omejitev glede teh substanc, obiščite Ontario Ministry of Labour Office blizu vas.

Če želite naročiti kopijo te knjižice, ki vsebuje odredbe in navaja vse te strupene surovine ter izpostavljene omejitve, pošljite ček ali denarno nakaznico za \$1.00 nakazano na: The Treasurer of Ontario, na:

Ministry of Government Services
Publications Services Section
5th Floor
880 Bay Street
Toronto, Ontario
M7A 1N8

Ministry of Labour

 Ontario

Minister, Hon. William Wrye
Premier, Hon. David Peterson

NADALJEVANJE S STR. 8

voščljivost, ki pa bo v večjem blagostanju za vse hitro izgubila smo Slovenci zelo pripravi za prosto, odprto gospodarstvo. V odprti tekmi z našimi sosedi, z našo pridnostjo, marljivostjo in iznajdljivostjo ne bi ostali na zadnjem mestu.

Nemara nam bodočnost v svetovnem in slovenskem merilu nakazuje, da bo s modernim kapitalizmom, tako, kot z politično pluralistično demokracijo. Ogromno, napak, cel kup pomanjkljivosti toda zaenkrat ničesar boljšega. Dr. Peter Urbanc

O državi, ki si domišlja da je turistična

Ali: Jugoslovanskega turizma zapravljen ugled

(Turistična komedija v treh posmrtnih bivališčih)

I. del: Pekel

"O vi, ki vstopate, vsak up pustite..."

Dežela samoupravnega socializma, ki ima - na ljubo resnici bode povedano - nešteto naravnih lepote: od čudovite in velike jadranske obale, do prekrasnih gora in drugih stvaritev narave, posejanih po svojih širjavah in daljavah; v tej deželi torej, so se že pred desetletji odločili, da bodo postali tudi turistična dežela.

Že pred desetletji so to sklenili - po obračunu z Rankovičem, pred 20 leti, pa se je država odprla tudi tujim turistom. Kjer pa tujci poležavajo ob morju, se takih navad oprimejo tudi domačini, in tako je Jugoslavija v zadnjih dveh desetletjih nadvse želela postati turistična velesila...

Bila pa so leta, ko v jugoslovanskih trgovinah ni in ni bilo najti naprimer čebule. Občani te dežele bi se s tem sprijaznili: Ni! Pa pika! Ampak dopovej to tujcu!

Naslednje leto tujcev ni bilo; bilo jih je veliko manj. Čebula je bila pri tem omenjena le mimogrede in le kot primer. Kajti dogajalo se je, da so Švedi ali Francozi prišli s plinskimi kuhalniki taborit k Jadraru in tu so dobili celo plin...

Niso pa mogli kupiti vžigalic. In tako jim niti kuhalnik niti plin nista koristila...

Država je imela tedaj v svobodni Evropi precejšen ugled: bilo je po osamosvojitvi od Rusov, po padcu Rankoviča... Oblast je menila; če smo naše ljudi navadili, da živijo tu in tam brez vžigalic ali toaletnega papirja, bodo to razumeli tudi tujci!

Toda tu so se usteli!

In usteli so se še nekje. Zakaj tovarne ne delajo kot bi morale je vsem jasno: "Delam osem ur in ko grem ven, se lahko vse podre za mano", je znan rek delavcev v Jugoslaviji. V turizmu pa se ta rek ni uveljavil. Država je menila, da se bodo tujci navadili tudi na to, da so postreženi do te in te ure, kasneje pa naj se znajdejo po svoje; še najraje bi videli, da nam kar dajo svoj denar, ki so ga prinesli za dopust in se čimprej poberejo domov.

Tako so prišla leta, ko tujcev ni bilo več mogoče privabiti ne z odprtostjo države, ne z lepoto morja; dežela je postala turistični pekkel. Alighierijev prvi verz iz Pekla jim je postal reklamni verz za bojkotiranje Jugoslavije, kot turistične države.

II. del: Vice

Ker je vsem znano, da poglavje s tem naslovom ne more biti tako zoprno kot prvo, naj pri prič povemo, da to velja samo pogojno: v vicah je upanje!

Upanje za nadaljni razvoj jugoslovanskega turizma se je pokazalo v domačih turistih. Ti so se medtem že priučili sončenju ob morju, od Nemcev so (zlasti Slovenci) pridno prevzeli celo sončenje po vsej površini kože. In kar je najpomembnejše: domači gostje bodo ja razumeli, da jim turistični delavci niso preveč na razpolago, saj se sami, ko so v službi, obnašajo prav tako; "delam do dveh, potem se za mano lahko vse podre".

In tako se je primerilo, da so šli v neko istrsko mesto na dopust trije domači turisti: Ignacij Samoupravec, Fortunat Delegatič in Anastazij Neuvrščenec. Kopali so se in se sploh imeli lepo. Res so jih zvečer ob določeni uri postavili na cesto in je zjutraj prvi natakar prišel v gostilno in jo odprl, eno uro kasneje kot je pisalo na urniku.

Ampak tega so bili vendar vajeni...

Ko pa so naftni šejki 1973. leta zamajali denarne navade Evropejcev, je Jugoslavija spet postala tudi po Evropi znana turistična dežela. Tokrat ne zavoljo Jadrana in liberalnega socializma, marveč zaradi nizkih cen.

V našo deželo so tedaj začeli prihajati mladi Evropejci z nahrbtniki in spalnimi vrečami; pa taki s volkswagenovimi "hrošči" ki so s seboj pripeljali čebulo, krompir in toaletni papir. Ampak bili so tujci! In prinesli so konvertibilne denarje.

Domači turisti; Ignacij Samoupravec, Fortunat Delegatič in Anastazij Neuvrščenec so začeli v istrskem mestecu spet srečevati več in več Nemk, Italijank in drugih primerkov evropskih turistk.

III. del: Nebesa

Leta Gospodovega 1986 pa ob Jadraru goljufajo! Parkirnine zaračunavajo po 3000 din., kar je približno 15 nemških mark, čeprav je resnična cena parkiranja 300 din. Žrtve so večji del tujci.

Pred dnevi so v istrskem mestecu spet enkrat sedeli Ignacij, Fortunat in Anastazij. K njihovi mizi je prisedel Kurt, (pa ne Waldheim) in jim hitel pojasnjovati, da v to državo že ne pride več na dopust.

Tovariši Samoupravec, Delegatič in Neuvrščenec so bili sprva nad takim bogokletjem zaprepaščeni, kasneje pa so s Kurtom kar našli skupni jezik. "Poglejte", je vzkripel Kurt: "do predvčerajšnjim je avtobus iz Poreča vozil sem v mesto, zdaj so naredili novo postajo zunaj mesta, pol kilometra od tod."

Fortunat Delegatič je nadaljeval kjer je nehal Kurt: "In pri tem so tablo z voznim redom namestili v mestu šele dva dni pred ukinitvijo postaje! Prej pa vso turistično sezono ni bilo javno obešenega voznega reda! Ko pa ukinejo postajo obesijo vozni red, namesto da bi napisali, da tu ni več mogoče pričakovati avtobusov in da je treba iti tja in tja..."

Kurt še nadaljuje: "Sprehajam se zjutraj - malo pred sedmo uro je bilo - po "rivi", gostilna "Istra" je na stečaj odprta, notri ob mizi sedijo štirje natakarji; približujem se vratom, da bi vprašal, če imajo že odprto in če bi lahko že popil kavo. Kar ena od žensk zavpije "zat-

voreno"! Kar okamenel sem tam na vratih.

Ampak jaz nisem prišel k vam, da mi name lajali!

Nikoli več!"

Fortunat pravi, da je sicer sprevodniku na avtobusu lepo rekel, kako, da niso na stari postaji obesili obvestila, da so preselili postajo, pa ga je sprevodnik nadrl, da kaj to njemu pravi, da to ni njegovo delo. In ta isti sprevodnik je potem vzel denar za vozovnico, vozovnice pa mu ni dal...

Ignacij Samoupravec pa pojasnjuje: "Gospodje, naši natakarji sprevodniki, prometniki in drugi turistični delavci so reveži, ki delajo svojih osem ur, potem pa jih nič več ne briga! Oni so plačani za tistih osem ur! Resda nekaj denarja dobijo z goljufijami, plače imajo pa skromne! Dokler bo država držala turizem v svoji posesti, ne pričakujte od turističnih delavcev prijaznosti!"

"Ja, ja", poprime spet Kurt: "Turisti smo tu le surovina, le material za njihov zaslužek!"

Nikoli več!"

Domači trije turisti so še ugotavljali, kako se obnašajo istrske občine do lastnikov počitniških parcel iz Slovenije. Nazadnje so vsi štirje ugotovili, da je tujih turistov

ganizaciji vojske in že obstoječe zmanjšanje klicanih vojaških kadrov ima poleg zmanjšanja državnega proračuna tudi drugo lice. Odločni vojni minister ima dovolj skrbi, da pomirja poveljstva in jih opozarja na disciplino, odrekanje in pokorščine civilni oblasti. oz. prezidentu kot vrhovnemu vojaškemu poveljniku. Vojska je tako s starimi plačami vključena v sistem državne štednje - prav tako ko civilno prebivalstvo.

erne

Veliki v Jugoslaviji strežejo malim po življenju - že dolgo

Ena država, en narod, ena kultura

Začetek: "Tečaj slovenščine"

Nekdo od mojega sorodstva; ne vem ali smo vsi naše rodovine še posebej izpostavljeni genocidu ali ga samo bolj opažamo - tisti moj sorodnik je bil pred leti skoraj tepen, ker je poskušal Bosanca učiti slovenščine. Pa ni bilo to neko prisiljeno učenje, na ulici, pod geslom "slovenščina moj jezik", "Slovenija moja dežela" ali kaj podobnega.

Fantje so hodili v nekakšno poklicno šolo. Nekaj najosvornejših začetkov so se tamkaj učili tudi slovenščine; med njimi je bil krepak mladenič iz Bosne in ko je hotel brati slovensko besedilo, je črko "l" na koncu besede izgovarjal kot "l" in ne kot "u". Omenjeni moj zlahtnik ga je popravljaj, takrat pa se fant z Bosne razhudi, da že sam vidi kako piše in da njega ne bo nihče zafrkaval.

Menda je moj sorodnik hotel še nekaj ugovarjati, njegov sošolec, ki se ni "pustil zafrkavati", pa je že vstajal in grozeče rinil vanj. Zato je moj sorodnik utihnil.

Meni se je pa v avgustu 1986 zgodilo tole: "V Ljubljani; v trafikii na železniški postaji kupujem časopis Delo, in ker sem ga hotel kupiti še sosedovim, sem zahteval dva časopisa; zato rečem: "dve Deli, prosim!", prodajalka pa: "šta?", pono-

pravzaprav vsako leto manj.

"In še tisti, ki pridejo, pridejo zato, da tu živijo ceneje kot doma; pridejo tisti, ki bi sicer ostali doma!" je sklenil razmišljanje Anastazij Neuvrščenec.

"In končno bomo vsi zadovoljni, ker se bomo dokončno rešili tujcev! Na turizem bomo pa lepo pozabili", pravi Ignacij Samoupravec; "nastopil bo končno raj na zemlji; II paradiso!"

Epilog

Država, ki si je omišljala, da je turistična, je svoj turizem pokopala. Pravzaprav ga nikoli ni prav postavila na noge. Vse preveč gostov je razočaranih in se ne vračajo več.

Pa tukalje lahko nehamo! Morali bi začeti od začetka; kakor pri turizmu, tako pri rudarstvu, avtomobilski industriji in drugod. To gospodarstvo mora razpasti, da bo imelo odkod začeti rasti novo, zasnovano na gospodarskih in ne političnih zakonitostih.

Šele precej za tem bo mogoče pričakovati tudi kulturen, pošten in korekten odnos in korekten odnos do turistov. Je še vedno aktualen tisti pregovor o ljubezni, ki da gre skozi želodec.

Hotimir

O pokojninskem zavarovanju v Argentini

Priobčujemo nekaj podatkov o pokojninskem zavarovanju v Argentini za prijatelje upokojence po širnem svetu, da bodo lahko primerjali pokojnino z našo na južni polobli. Večina Slovencev, ki smo prišli po l. 1947 v Argentino, je upokojena, mnogi pa so se že poslovili od nas in počivajo v argentinski zemlji. Le redki so uživali pokojnino dalj časa in so kot očetje prepustili revne penzije: vdovam.

V Argentini obstojajo tri zavarovanja. Prvo za državne uradnike, drugo za trgovino, industrijo in civilno udeleževanje, tretje blagajna za avtonomne podjetnike, profesionalce, od l. 1954 za neodvisne in samostojne uslužbence. Sistem vključuje skoro vso dejavnost, od katere zavis 86% upokojencev in penzionistov. V slovenski skupnosti prevladujejo vdove s skromnimi penzijami, večina upokojencev pa mora nadaljevati z delom, sicer ne more plačevati občinskih in pokrajinskih davkov in ohranjevati po slovenski navadi svoje domove.

Naslednji podatki pojasnjujejo kočljivo vprašanje: Razlike med aktivnimi in pasivnimi uslužbenci je bila 1960.9:1, leta 1980.5:1, dejanska pa je 2.3:1, za avtonomne 1.6:1. "Indeks" navaja, da od 11.500.000 delovnih plačuje zavarovalnino le 5 milijonov, od teh 2 milijona državnih uslužbencev. Od 9.500.000 ostalih plačuje le 3.200.000 oseb. Blagajne krijejo z dohodki polovico izdatkov. Položaj se ne bo spremenil v bodočih letih zaradi slabega finančnega stanja. Padajoče sorazmerje med zaposlenimi in pasivnimi narašča zaradi majhnih investicij in napoveduje v prihodnosti še večjo obu-

božanje naše družbe.

40. letno slabo gospodarjenje in pretirana zunanja posojila so rezultat sedanjega gospodarskega stanja. Nesloga med strankami to stanje politično še poslabšuje. Prezident dr. Alfonsin je za Božič znova govoril narodu in ga opozoril na nujni patriotizem in slogu. Vse kaže, da bo prezident leta 1986 preorganiziral svojo vlado in jo spopolnil s opozicijo. Šest odstotno napovedano povišico plač za januar ni zadovoljilo sindikatov in delavcev. Vlada ljubosumno brani avstralski načrt in ne bo pristala na večjo povišico. To bo povzročilo nove stavke in povečalo že prirojeno delovno pasivnost.

Večina argentinskega ljudstva ne pozna številnih zakonov in dekretov različnih vojaških in civilnih vlad. Odvetniki imajo mnogo dela kot pravni svetovalci, za katerega zahtevajo najmanj enomesečno navadno pa trimesečno pokojnino.

Večina upokojencev sprejema najnižjo pokojnino (70% redne plače), drugi navadne, ki ne presegajo mnogo najnižjo. Mnogi zdomci so morali delati do 70 leta starosti, da so dosegli po zakonu 30 letno plačevalno dobo.

Varnostni organi in vojaštvo so se zaradi številnih obsednih stanj s pravico dvojnega časa posluževali udobnosti za pokoj pred časom. Nova civilna vlada je strožja in ne dela izjem s povišicami med civilisti in vojaki. Zakon predvideva za častnike pokoj s 25 leti službe, za podčastnike 20 let službe. Vlada je zmanjšala proračun za vojsko, upokojila na stotine višjih častnikov, mnogi pa so se sami odrekli službi in iskali zaposlitev drugod. Napoved o moderni or-

vim: "dve Deli, prosim!", ona pa: "Pa ja vas ne razumijem..." Počasi mi je postajalo vsega dovolj in vprašam, če je v tej trafikii treba govoriti srbohrvaško, da lahko sploh kaj kupim. Takrat sem ji oponesel, da me po slovensko ni razumela, je postajala že nekoliko naveličana in vpraša kaj torej hočem. Jaz: "dve Deli, prosim!" Ona tedaj: "a dva Dela hočete?" Jaz še vedno "trmasto": "dve Deli, prosim!" Tedaj pa ona: "pa kako vi govorite! Na slovenskom se kaže "dva Dela", a ne tako, kako vi!"

Potem sem jo sicer še enkrat popravil, ona pa doda, da je to sploh ne zanima. Tedaj vprašam, kako lahko tam prodaja, če je ne zanima, kako se kaj reče po slovensko! Končno je obmolčala...

To, da smo; res ne vem, če samo iz naše familije; izpostavljeni "lekcijam slovenskega jezika" od priseljencev iz srbohrvaških področij Jugoslavije, že samo po sebi pove marsikaj. Drugo kar je pri tem že kar značilno, pa je, da človek iz druge republike v Sloveniji, ne bo na ulici nikogar ogovoril v slovenščini. In ko tak človek Slovenca vpraša v srbohrvaščini, mu us trežljivji moj sonarodnjak

lepo odgovarja v njegovem materinem jeziku. Človek, ki je v Sloveniji tujec, je opogumljen in prepričan, "da je ves svet njegov".

V naslednji fazi njegovega jezikovnega razvoja pa nas že "učí slovenščine..." (še ni konec)

Hotimir

~~~~~

Ludvik Kolman

z družino pozdravlja in vošči vesel Božič in srečno Novo Leto.

Waukegan, Ill., USA.

Trust and financial
services that you
can rely on.

RRSP'S

- over 30 years experience
- friendly personalized service
- complete range of trust and financial services
- branches coast to coast

CALL YOUR CREDIT UNION

JOHN E. KREK SLOVENIAN
(TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED

RRSP'S

CO-OPERATIVE TRUST
COMPANY OF CANADA

Srbski memorandum: 19 odličnih članov srbske Akademije znanosti in umetnosti so sestavili 70 strani dolgo analizo današnjega stanja srbskega naroda v SFRJ. Dokument, ne povsem dokončan, je prišel v javnost. Postavlja dve tezi in sicer krivi Tita in Kardelja, da sta omogočila na škodo Srbije koalicio Slovenija Hrvatska. Hujša je povsem frontalna in specifična zahteva, da zahtevajo menjavo političnega sistema, odpravi monopola partije, zahteva po svobodnem tisku in da zahtevajo takoj svobodne volitve. Partija to akcijo ne gleda blagohotno. Najprej so poskušali okriviti samo to grupo devetnajstih kar pa je Akademija odločno odklonila, češ, da stojimo pred vsesplošno krizo, ko je zadeva vse države. Hujše je s partijsko organizacijo v Vojvodini, kjer so se znebili "primitivne" grožnje, ki spada v 1945-47, obdobje. Višji funkcionar je povedal, da so prizadeti akademiki v Vojvodini nezaželjeni in oblasti ne morejo jamčiti za njihovo varnost!

THE ORDER OF ONTARIO

Ti, ki so se odlikovali do najvišje stopnje, zaslužijo najvišjo pozornost, ki ga Ontario lahko da.

The Order of Ontario je najvišja čast, ki ga lahko podeli Ontarijska vlada. Bil je vpostavljen, da izrazi najvišjo čast za gotove posebne ljudi, katerih delo je obilno povečalo dobro stanje v Ontario.

Imenovanje za "The Order of Ontario" bo vzel v pretres Posvetovalni svet. Častni predsednik tega sveta je The Honourable Lincoln M. Alexander, Lieutenant Governor za Ontario. Drugi člani tega sveta so:

Chairman
The Honourable William G.C. Howland,
Chief Justice of Ontario

Honourable Hugh Edighoffer,
Speaker of the Legislative Assembly

Mr. Robert Carman, Secretary of the Cabinet
and Clerk of the Executive Council

Če želite imenovati nekoga, za katerega mislite, da ponazarja take dosežke in odličnosti, in katerih doprinos je pomagal družbi v Ontario in drugod, lahko dobite predlagalne forme, če pišete ali telefonirate na:

The Ontario Honours and Awards Secretariat
Ministry of Intergovernmental Affairs,
5th Floor, Mowat Block,
900 Bay Street, Toronto
M7A 1C1
(416) 963-0559

Menovanja morajo biti sprejeta do 31. decembra 1986.

 Ontario

**Blagoslovljene božične praznike
Zdravja in uspeha polno novo leto vam želi**

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA JANEZA E. KREKA

URADNE URE:

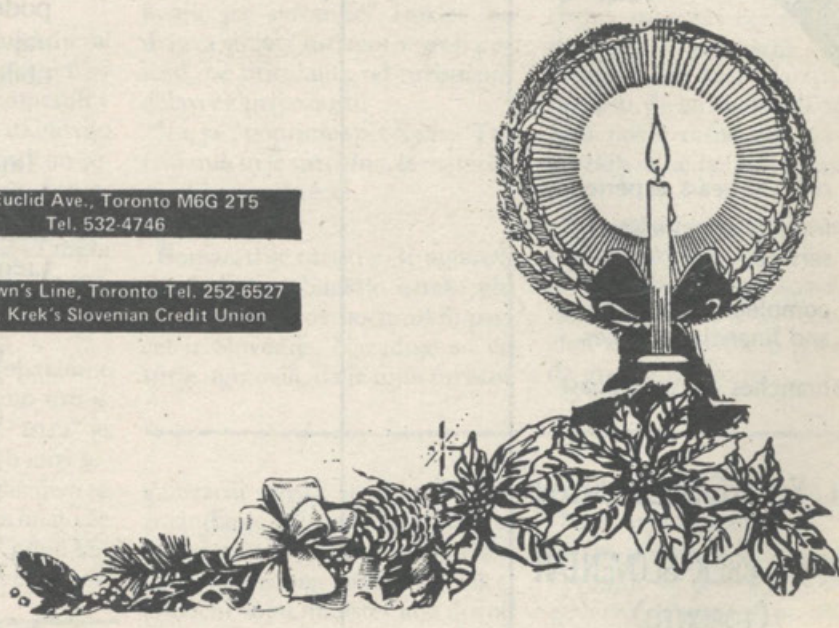
V ponedeljek od 10 podoldne do 4 popol dne
V torek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V sredo od 10 dopoldne do 4 popoldne
V četrtek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V petek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V soboto od 10 dopoldne do 1 popoldne

V NEW TORONTO

V torek od 5 popoldne do 8 zvečer
V četrtek in petek od 1 popoldne do 8 zvečer
V soboto od 9 dopoldne do 12 opoldne.

646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5
Tel. 532-4746

731 Brown's Line, Toronto Tel. 252-6527
John E. Krek's Slovenian Credit Union

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

VESEL BOŽIČ
IN SREČNO
LETO

ŽELI IN SE PRIPOROČA

"LE CAFE"
25 Belair St. Tel. 967-5911
TORONTO
Marta in Bob

**Blagoslovljen Božič
in
uspešno Novo leto**

želi vsem delavcem in znancem

GRADBENO PODJETJE

Jože Kastelic Ltd.

10 KEYWELL COURT, Toronto, Ont. M8Y 1S6
255-2085

Veliko tihega veselja za božične
praznike in prave sreče
v Novem letu

želi

MARKO JAMNIK

Marko

CREATIVE PRODUCTIONS INC.
160 Duncan Mill Rd., Don Mills. Tel.: 445-5947